

Az okkultizmus megkötöz – de van kiút

A nagykovácsi, korábban pasaréti lelkész sokakat segített megszabadulni okkult kötelekektől. Az ördögűzés szót nem szereti; az is kiderül, miért. ☞ 4. oldal

Istent mindig magam mellett érzem

Emberként és keresztyénként is sokat kaptam az ifis évektől, mondja Botházy Nándor jogász, közigazgatási szakember, Bihar megyei alprefektus. ☞ 6–7. oldal

Örülünk annak, amink van

„Katasztrófa, leírhatatlan, döbbenetes, de valójában a helyzetet megtapasztalva érti meg igazán az ember, mit is jelentenek ezek.” ☞ 15. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2023. MÁRCIUS • 34. évf. 5-6. szám • Ára 5 lej

A nagyváradiai diakónia Keresztyén Alapítvány Méhecske műhelyének adományát veszik át a kárpátaljai Tiszakeresztúron 2022 júniusában

Istenre mutató szolgálat

Bogdán Szabolcs János püspök, Dénes István Lukács egyházkerületi főjegyző és Farkas Zsolt előadótanácsos beszámoltak az egyházkerületi gyűjtésekről.

Az egyházkerület püspöke hangsúlyozta, hogy a sikeres gyűjtésekről és a megvalósuló építkezésekről szóló beszámoló nem emberi dicsekvés az egyházkerület részéről, hanem Isten dicsőségét szolgálja. Arról tanúskodik, hogy az egyházkerület komolyan veszi Istentől kapott megbízatását, és nem csak szóban, de tettekben is hirdeti a Mindenhatót.

A kárpátaljai magyar református testvéreink számára egy éve folyik a gyűjtés, a háború kirobbanása után meginduló menekültá-

dattal egyidejűleg elindult a segítségnyújtás is. A nagybányai, szatmári és aradi egyházmegye közvetlenül 160 000 lej pénzadománnyal és 30 tonna élelmiszerral segített, a nagykárolyi, érmelléki, bihari, temesvári, szilágysomlyói és zilahi egyházmegye gyülekezetei pedig az élelmiszer-adományok mellett az egyházkerület gyűjtőszámlájára küldték pénzadományait, összesen 510 000 lejt. Ebből 50 000 lejjel hozzájárultunk a nagykányai gyűjtőközpontba érkező menekültek ellátásához, a gyűjtés orosz-lánrészt pedig átutaltuk a Kárpátaljai Református Egyházkerületnek.

Köszönet mindazoknak, akik adakoztak. Egyedül Istené a dicsőség!

(Folytatás a 14. oldalon)

Isten és a szerelem

Közeledik a tavasz, éled a természet, kinyílnak az első virágok, a reggeli napsütést gazdagítja a madarak csicsergése. Hamarosan virágzanak a fák, majd kezdetét veszi a beporzás, hogy a szirmok elhullása után fejlődésnek induljon a gyümölcs. A gerlepárok összebújva turbékolnak az ágakon. Úgy tűnik, hogy Isten beépítette a szerelmet a természet rendjébe. Nem csoda, hogy ilyenkor a zsebre dugott kezek előkerülnek, és összekulcsolva egymásra találhatnak.

Szép dolog a szerelem, de mit kezdjen vele az egyház? A kultúránkból adódóan a hitünket eléggé visszafogottan éljük meg. Nekünk sokkal vonzóbb a belső szobába visszahúzó csendes imádság, mint az impulzív dicsőítés és hallelujázás. A hit magánügy, ezért azt leginkább magányosan éljük meg. Nem arról van szó, hogy nem szeretjük a gyülekezeti közösséget, de csak kimérten és tartózkodóan veszünk részt benne. Így lett tabu a szerelem, az erotika, a szexualitás az egyházban. Ennek a hallgatásnak rengeteg káros következménye van, s azok nagyban hozzájárulnak a párkapcsolatok romlásához.

Általában a szerelem szóhoz társítjuk a testi vágyat, a vonzalmat, a nemiséget, a szexualitást. Ezért ha a hitünkről vagy az Istennel való kapcsolatunkról beszélünk, akkor szívesebben fogalmazunk visszafogottabban.

(Folytatás a 2. oldalon)

 www.facebook.com/harangszo

Isten és a szerelem

(Folytatás a 1. oldalról)

A klasszikus görögben négy szó létezik a szeretet kifejezésére: agapé, filia, erosz és sztorgé. Az Újszövetségben az agapé és a filia használatosak. Az egyik a makulátlan, önzetlen szeretetet jelöli, a másik pedig a testvérit. Bár az is jó meglátás, hogy az agapé a szeretet lényegét fejezi ki, a filia pedig annak megélését a tettek által. Logikailag semmi sem indokolja, hogy helyenként szerelemként fordítsuk az egyik vagy a másik kifejezést. Azonban az sem logikus, hogy ugyanazzal a szóval fejezem ki a mákos tészta és a házastárs szeretetét.

Ha a szeretet szót használjuk, tudunk lelkesek és tartózkodók is lenni. Jó keresztyénként megtanultuk, hogy nekünk szeretnünk kell a felebarátot. Ezt könnyedén meg is valljuk bármilyen helyzetben, csak épp nem gondoljuk komolyan. Szeretjük mi a felebarátot, de azért felállítjuk a templomban, ha a helyünkre ül, vagy képesek vagyunk ordítani vele, ha másként látja a dolgokat, mint mi. A szeretetünkben hiányzik a tűz, az odaadás, a szenvedély. A szerelem viszont egészen más. Aki szerelmes, az nem bírja magába zárni az érzéseit, és annyira ragaszkodik a társához, hogy képes lenne bármit megtenni érte. A szerelem mellőz minden racionalitást, pontosan úgy, ahogy a hit is. Nem lehet megmagyarázni, leírni, számokba foglalni, valamilyen mérőeszközzel kimutatni, de mégis nagy erővel bír. Mindkettő az Úrtól kapott áldása az életünknek, eszerint éljünk velük.

ISTEN SZERELME

Isten irántunk való szeretete nem rideg és távolságtartó. A hozzánk való ragaszkodása sokkal inkább hasonlít a lángoló szerelemhez. „Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt” (Róm 5,8). A megváltásunkat nem akadályozta meg a bűneink sokasága. Isten nem várta meg, hogy jobbá váljon az ember és megérdemelje a mennyei közbeavatkozást. Ő már akkor szeretett minket, amikor mi még a bűneinkben voltunk. A szerelmes ember képes úgy áldozatot hozni valakiért, hogy közben nem érdekli a másik a hibája. Ilyenkor

a szeretet egy megfellebbezhetetlen erőforrás, és nem a kapcsolat feltétele.

A barátainkat megválogatjuk, s a velük való viszony többnyire annak alapján alakul ki, hogy mennyire érezzük jól magunkat egymás társaságában, mennyire hasonló a világnézetünk stb. Ha egy barát élete olyan fordulatot vesz, amely teljesen ellenkezik az értékrendünkkel, akkor a kapcsolat is meggyengül. Az ilyen esetekben tehát van feltétele a szeretetünknek. A szerelem esetében lehet előkészíteni feltételeket, de ez az érzés

nem követi a szabályokat. Például lehet egy lánynak olyan férfiideálja, aki magas, széles vállú, izmos és barna bőrű, de ettől még szerelmes lehet egy vékony testalkatú, szeplős, középtermetű fiúba. Azt hiszem, valahogy így szeret minket is Isten. Ő maga a tökéletesség, és gyönyörködik a tiszta, irgalmas, tiszteletteljes életben, mégis szeret minket akkor is, ha nem vagyunk hibátlanok.

„Sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagy a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Róm 8,39). Isten szerelme tehát Jézusban rejlik. Nem hiába hangzott a szózat a megdicsőülés hegyén: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok” (Mt 17,5). A mi mennyei Atyánk annyira magához láncolt minket az ő szerelmével, hogy senki és semmi nem képes tőle elszakítani. Értünk eljött a mindenség Ura, belépett a romlandó világba a romolhatatlan, gyarló emberi testet öltött a tökéletesség, szenvedett az ártatlan, és szere-

tettel szolgált. Mi ez, ha nem a legbensőségesebb, legforróbb, legodaadóbb szeretet?

„Krisztusnak szerelme szorongat minket” (2Kor 5,14), vallotta meg Pál apostol. Nemcsak megérint vagy simogat, hanem valóságban szorongat. Aki Jézus ölelésének szorítását megérzi, az nem lehet közönyös, rideg és életunt. Ebben a közösségben „az Istennek szerelme kitöltötte a mi szívünkbe a Szent Lélek által, ki adatott nekünk” (Róm 5,5). Tehát a Szentlélek által tapasztalhatjuk meg ennek a csodának a valóságát.

AZ EMBER SZERELME

A szerelem Isten ajándéka. Nekünk megadatott, hogy ne ösztönként szaporodjunk, hanem szerelembe essünk. Az együttlét során nemcsak a testünk ér össze, hanem a lelkünk is. Az Úr gondoskodott a földi élet gyönyöreiről, de ezekről az egyházban nagyon keveset beszélünk, vagy egyáltalán semmit. Isten hatóköréből kiragadtuk a testiséget, ennek pedig rettenetes következményei vannak. A házastársak elhidegülnek egymástól, és néhányan intimitást máshol keresnek. A fiatalok ébredő szexualitását a hedonizmus és a pornográfia határozza meg. Meg kellene tanulnunk mindent a helyén kezelni.

A Bibliában helyet kapott a szerelem. Az Énekek éneke valójában szerelmes költeményekből áll. Nincs pontos magyarázat rá,

hogy a kanonizálás során miért nem rostálták ki ezt a könyvet. Kissé erőltetettnek tűnik az allegorikus értelmezés, miszerint a szerelmi vallomások Isten és Izrael vagy Krisztus és az egyház kapcsolatát mutatják be. Bár ez is megállja a helyét. A harminc szerelmi énekben megjelenik a vágyakozás, a gyönyörködés, a hűség, az udvarlás és még sok fontos dolog, amire egy párkapcsolatban szükség van.

„Tégy engem, mint pecsétet a szívedre, mint pecsétet a karodra. Mert erős a szeretet, mint a halál, kemény a buzgó szerelem, mint a sír. Lángjai tűzlángok, az ÚR lángjai” (Én 8,6). Ez az egyik legismertebb vers az Énekek énekéből. A kar és szív pecsételése az összetartozást, az egymásnak való elköteleződést fejezi ki. Az a kar, amely a szerelme pecsétjét viseli, nem fog más személyt vágyakozással érinteni. A megpecsételt szív nem keres más öleben intimitást. A szerelmet „az Úr lángjai” fűtik, ezért felelősséggel, megbecsüléssel és hálával kell azt elfogadunk.

Elkeseredett szeretet

Örökkévaló szeretettel szerettelek téged, azért terjesztetem reád az én irgalmasságomat (Jer 31,3).

Ijesztő, rémes az, hogy Jeremiás idejében mennyire hűtlenné vált az Úrhoz a választott nép. Isten azonban mégsem fordított hátat a népnek. Isten nem tudja elfelejteni és elhagyni az ő népét.

Persze, Isten ítélete utoléri a népet, de csak azért, hogy megtérjenek. Isten gyakran biztatja erre Izráelt. Izráel azonban nem tér meg. Isten mégis azon munkálkodik, hogy Izráel ne rohanjon a pusztulásba.

Ez a nép az Ó Sionja. Az Úr ezt mondta: „Örökkévaló szeretettel szerettelek téged!... (Jer 31,3). És még ezt is mondta: „Avagy nem kedves fiam-e nekem Efraim? Avagy nem kényeztetett gyermek-e? (Jer 31,20). Isten nem tudja elhagyni ezt a tévelygő és álhatatlan népet. Ez a nép mélyen az Isten szívébe van zárva. Az Úr népe iránti szeretetének semmi alapja sincs. Valaki azt mondta, hogy ez egy „elkeseredett szeretet”.

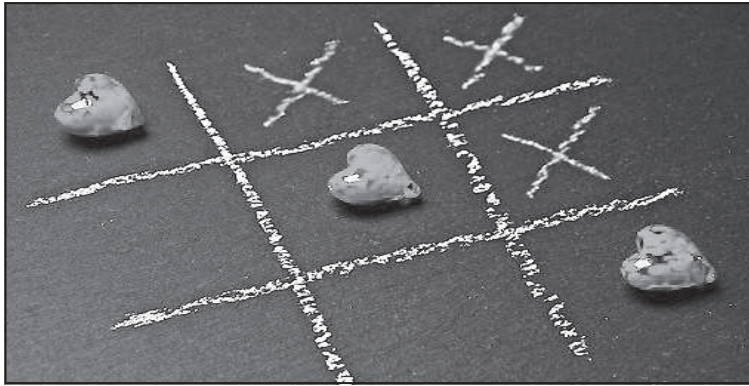
Ez a szeretet Jézus Krisztusban vált nyilvánvalóvá. Isten tudja, hogy eljön majd az az idő, amikor „szolgálnak az Úrnak, az ő Istenüknek, és Dávidnak, az ő királyuknak, akit feltámasztok nekik” (Jer 30,9).

Ez maga Jézus Krisztus.

Ó Immánuel, velünk az Isten. „Mert veled vagyok én, azt mondja az Úr, hogy megtartsalak téged” (Jer 30,11).

Szabadító az Ó neve: Jézus. Neki adatott a Dávid trónja. És uralmának nem lesz vége (Lk 1,32–33).

Ó Júda Oroszlánja és az Isten báránya, aki meghal a bűnösökért. Neki adatott minden hatalom.

Ő méltó arra, hogy megnyissa a lepecsételt könyvet (Jel 5,9).

A MAI IDŐK

A mi időnkben már egészen másképpen van, mint Jeremiás idejében volt. Bár mostanság is nagy a tudatlanság, ami a szent Úristen megismerését illeti. Látjuk, hogy milyen messzire kerültünk az atyai háztól.

Ez az egyház felszínességében is megnyilvánul. No meg a megosztottságunkban, a kényelemszeretetünkben és az anyagiaktól való függőségünkben.

Hiszünk-e mi egyáltalán a mi Urunkban igazán? Vagy hűtlenek vagyunk hozzá? El tudunk-e szakadni a bálványainktól?

ISTEN HÚSÉGE

Az Úr uralkodik. A Bárány által munkálkodik.

Krisztus elvette az ítélettől való félelmünket. A nyomasztó érzést és a szorongattatást elvette Jézus. Ő elviselte bűneink büntetését. Semmi más módja nincs a mi szabadulásunknak, csakis az Ó halála és az Ó feltámadása által.

Benne bíznak a pogányok. Tulajdonképpen e föld minden népe benne bízik. Ez az Isten Izráel által ismeretessé lett. Isten e népet szívébe fogadta, és belőle támasztotta a

Megváltót. Aki az Ó nevét segítségül hívja, megtartatik.

Ezzel mindent elmondtunk. Istennek legyen hála ezért.

EGY ENGEDETLEN, SZÓFOGADATLAN NÉP

Lássuk csak: mit tett Izráel? Izráel nem hallgatott az Úrra. Izráel szófogadatlan, engedetlen nép.

Az Apostolok cselekedeteiben olvashatunk többször is arról, hogy Pál apostol a zsinagógában az Isten ígéretéről beszél (Dávid magva), de ők nem hallgatnak reá. És ekkor a pogányok felé fordul. Ám ne bízzuk el magunkat, hiszen mi csak beoltott vesszők vagyunk. „És megáldom azokat, akik téged áldanak, és aki téged átkoz, megátkozom azt” (1Móz 12,3). „Akik téged (Izráelt) benyelnek, elnyeletnek” (Jer 30,16).

FÉLELMETES KÉRDÉS

Mi lesz a végidőkben? Az Úr Izráellel lesz? Pál számára is félelmetes ez a kérdés. „Avagy elvetette-e Isten az ő népét? Bizonyára nem!” (Róm 11,1). Pál éppen úgy vélekedik, mint Jeremiás. Vagyis a nép minden engedetlensége ellenére, Isten nem fordul el tőle, és nem vonja meg a nép iránti szeretetét.

Persze ők elvetették Krisztust. Inkább úgy mondom, hogy a legtöbben elvetették Krisztust. Ma is olyanok, mint Jeremiás idejében. Semmit sem változtak. Ám a döntés Isten kezében van. Minden Istentől függ. Isten hű az ő népéhez, Isten szereti az ő népét, Isten kiválasztotta őket. Olyan mély érzés ez, hogy fel sem tudjuk fogni.

Az, hogy kit vet el, az Ó döntése. „Avagy azért botlottak-e meg, hogy elessenek? Távol legyen; hanem az ő elesésük folytán lett az üdvösség a pogányoké... Ha pedig az ő elesésük a pogányok gazdagsága, és az ő veszteségük a pogányok gazdagsága, mennyivel inkább az ő teljességük?” (Róm 11,11–12). És ha megtérnek?... És ha Krisztust elfogadják?... Hihetetlen ez? Talán igen... Ám ha Izráel felismeri Krisztusban Dávid fiát, akkor ez már életet jelent! (Róm 11,15)

Halott tetemek. De Isten Lelket lehelhet beléjük!

Ez a mi életünkre is érvényes. Mi is úgy viselkedünk, mint Isten népe Jeremiás idejében. Ám Isten bennünket is meg akar tartani Jézus Krisztus által. „Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének, és tudományának mélysége! Mely igen kikutathatatlanok az ő ítéletei s kinyomozhatatlanok az ő útjai! Mert kicsoda ismerte meg az ő értelmét, vagy kicsoda volt neki tanácsosa? ...Mert őtőle, őáltala, és ő reá nézve vannak mindenek. Ővé a dicsőség mindörökké.

Az Úr szerelme

„Mert a Krisztusnak szerelme szorongat minket” (2Kor 5,14).

Ha valaki szerelmes, azt nem lehet titkolni, azt észreveszik. Ha „beleszerettél” Jézusba, annak látszania kell!

Két iránya van e szeretetnek: Jézus szeret, illetve szeretem Jézust. Ma karjaiba fogad. Jó hozzá megérkezni, s a jobbik részt választani. Minden onnan indul ki, hogy átjár a felismerés: Krisztus áldozata értem történt. Ő a Kezdet és a Vég, az Alfa és az Ómega. Ő végigkalauzol az utamon.

Elkezdett már élni benned? S te Benne élsz-e már? Szava ma is megdobogtatja szívemet: Isten szeret. Válaszoljak bátran: Szeretlek, Uram, szeretlek, Jézusom!

Krisztus szerelme foglyul ejt, rabul ejt, ami után Pál is így írhat: Én, Pál, Jézus Krisztus rabszolgája. Szeretetével magához láncol, mert Ő birtokol.

Az Ő szeretete türelmesen vezet jó irányba az élet útján. Ösztökél, hogy odaálljak a ma még gyengébbek mellé. Ezt csak úgy tudom megtenni, hogy közben vallom: Minden, minden vagy nekem. Csak Rád alapozhatok, csak Rád építkezhetek, sohasem magamra.

Az összekuszált helyzetek egyetlen megoldása Jézus. A kiváltképpen való utat, a szeretet útját azért adja elénk, hogy azon járjunk is!

SEBESTYÉN LÁSZLÓ EDE

CSOMAY ÁRPÁD

Kapcsolattartás Istennel

A transzcendenssel (természetfölöttivel) való kapcsolattartás a mindenkor embert foglalkoztatta. A pogány vallásokban ezt a szerepet a mágusok töltötték be, hiszen csillagjósokként vagy álmofejtőként olyan titkok ismerői voltak, amelyek meghaladták az átlagos ember ismeretét. Ilyen mágusok tisztelték Jézust is születésekor, őket „napkeleti bölcsek”-ként ismerjük.

Az Ószövetségben az áldozatot bemutató pap töltötte be ezt a kapcsolattartó szerepet (a görög mágia szó az óírani maga szóból származik, jelentése: áldozat vagy áldozás). Áron csak aranycsengettyűvel szegélyezett kék bíborpalástban léphetett a szentélybe az áldozatbemutató alkalmával, hogy „meg ne haljon”, ami egyértelműen kifejezte: az Istennel való kapcsolatba lépés rendkívüli, természetfeletti esemény, amire az ember önmagától alkalmatlan.

A reformáció előtt az egyházban elfogadott volt az úgynevezett fehér (segítő) mágia. Ennek maradványa például az a római katolikus szokás, hogy év elején védelem céljából a napkeleti bölcsek (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) nevének kezdőbetűit írják az ajtó fölé. Református eleink elvetették ezen „mágikus” szokásokat, az egyetemes papság elvét vallva pedig ki is mondták, hogy Jézus Krisztusban mindenki szabadon mehet Isten elé.

Az Istennel való kapcsolattartás rendkívüli esemény, történjen akár áldozaton, akár imádságon keresztül. Nem dogmatikai kérdés, még csak nem is babonaság vagy mágia kérdése: a hívő ember azon félelmes és szentséget óhajtó vágya, hogy élete Urával találkozzon!

AZ OKKULTIZMUS LELKILEG MEGKÖTÖZ

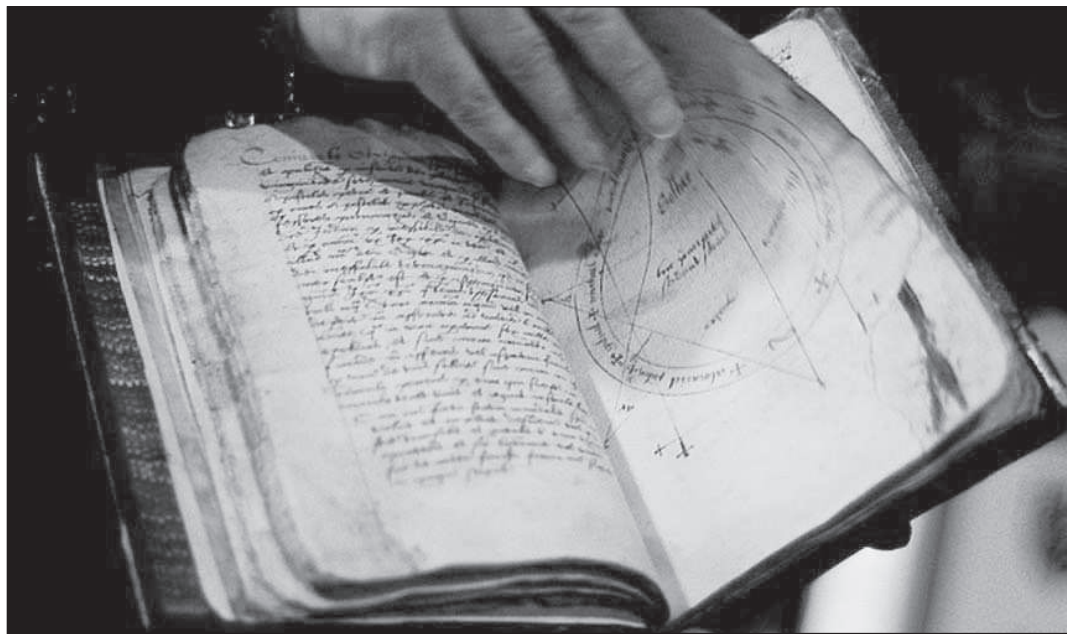
– DE VAN KIÚT

Interjú Varga Róbert református lelkésszel

A nagykovácsi, korábban pasaréti lelkész sokakat segített megszabadulni okkult kötelekektől. Az ördögűzés szót nem szereti: az is kiderül, miért. Több évtizedes tapasztalatairól könyv készül.

– Hogyan vált az okkultizmus szakértőjévé?

– Azt, hogy szakértő lennék, elfelejthetjük: Isten a szakértő. A teológia elvégzése után Pasaréten, a református gyülekezetben álltam szolgálatba. Lelkileg megköttözött emberek kerültek hozzám. Először nem tudtam, hogy mit kezdjek velük. Utánaolvastam, imádkoztam, és akkor értettem meg, mi a teendő. Először nekem is el kellett vágnom családi eredetű félelmeket, amelyeknek a forrását nem ismertem pontosan, ma sem ismerem. Ezt követően pedig még inkább jöttek az emberek, végül ebből nőtt ki 30 év alatt a lelkigondozói szolgálat. Ennek során 8-10 000

emberrel már biztosan beszélgettem. Nagyjából negyedük küzdött lelki természetű megköttözöttséggel.

– Hogyan válnak az emberek lelkileg megköttözötté?

– Egyrészt családi problémákon keresztül: atyák vétke a fiakban harmad- és negyedíziglen... Az emberek hajlamosak belemenni olyan dolgokba, amelyekről nem is tudják, hogy milyen gyökereik vannak. Számos közösség, amely sikerre, a gyógyításra koncentrálnak, sokszor ilyen eszközökhöz is nyúl. De itt van a természetgyógyászat mint a probléma forrása. Olyan módon is próbálnak gyógyítani, ami az apostoli korban még lehetőség volt, de ma már nem.

Egyszer beszélgettem egy fiatal lánnyal, akit egy ilyen közösségből tettek ki, mondván: nincs elég hite a gyógyuláshoz. Ez szörnyű megrázkódtatás volt számára, de hasonlóan, amikor az egyik vezetőjük meghalt, sokan megütköztek, hogy akkor most Isten „nem gyógyította meg”... akkor miről beszéltek eddig? Találkoztam egy asztmás fiatalemberrel, akit kézrátétellel kezeltek, s ez sikeres is volt, de félelmei lettek; nem olvasta tovább a Bibliát, nem tudott imádkozni. Erre azt kértem, hogy tegyük próbára, kérjük Istent, hogy tegye világossá, hogy tőle volt-e a gyógyulás. Ahogy az ördöggel minden kapcsolatot megtagadott, vagyis lelkileg helyrezökkent, az asztmája visszatért.

– Hogyan kezelje az ember az okkultizmusnak a kultúrában teret nyert megnyilvánulásait?

– A Biblia egyszerűen fogalmaz: ami gonosznak látszik, attól őrizkedjete! Van, ami nyilvánvaló.

– Hogyan tudunk különbséget tenni a

pszichológiai jellegű és a démoni problémák között?

– Nem mindjárt derül ez ki, de sokszor elküldöm pszichiáterhez, pszichológushoz azokat, akik hozzám jönnek, mert a beszélgetés során előbb-utóbb kiderül, hogy nem megköttözöttségről van szó, hanem idegrendszeri betegségről, ami gyógyszeresen segíthető. Éveken át tartottam istentiszteleteket az OPNI-ban, népszerű nevén a Lipóton. Nagyon jó együttműködést alakítottunk ki orvosokkal, akik sokszor nem értették, hogy lehet, hogy valaki már három éve ott van, aztán leülünk imádkozni, és az illető meggyógyul.

Amikor firtatták, hogy ez hogyan történik, mondtam nekik, hogy Jézus ma is szabadít, ez ilyen egyszerű. Imádkozunk, régi okkult kötelekeket megtagadunk, és a szabadulással megtörténik a gyógyulás. Ezt már nem hitték el. De az is nyilvánvaló, hogy nem én szabadítok meg embereket, hanem Jézus, ahogy Lukács evangéliumában is mondja: „Azért jöttem, hogy a foglyoknak szabadulást adjak.”

– Volt-e olyan tapasztalata, hogy az imádság alatt az ördög távozásának „klasszikus” testi reakcióit: üvöltést, rázkódást észlelt az adott személynél?

– Nem. Mindig el is mondom, hogy én imádkozom érte, de neki kell elmondani azt a bizonyos imádságot: „Az ördöggel minden kapcsolatot megtagadok és megszakítok, és Jézus Krisztus, kinyitom a szívem, gyere be, és tölts be engem.” Néha mondom előre, és ő mondja utánam. Olyat tapasztaltam, hogy nehezen tudta kimondani, izzadt, félt, gyöngyözött a homloka, elkezdett másról beszélni, az ördög láthatóan nem akarta elengedni, és újra neki kellett futni. Az a lényeg, hogy a szabadulás után keresztényként éljen tovább, és növekedjen a hitben.

A házasságról

Február második vasárnapja a házasság világnapja volt. Az 1980-as években indult útjára Amerikában ez a kezdeményezés, melynek célja azt bemutatni, hogy az egészséges társadalom alapja a jó házasságon és a zavartalan családi életen nyugszik. A világnap szimbóluma egy férfit és nőt jelképező, gyertyára emlékeztető forma, jelmondata pedig: „Szeressétek egymást!”

A Szentírás már évezredekkel korábban ugyanezt tanította. Az Ószövetségben az apák (haláluk esetén az anyák) döntöttek az ifjak házasságáról, és a középkorig érvényben levő szempont elsősorban nem a szerelem, hanem a gazdasági vagy a politikai érdek volt. Ez az eljárás érdekes módon mégsem zárta ki azt, hogy a házasfelek között ne lobbanhatott volna fel a szerelem lángja. Erről tanúskodik Izsák és Rebeka vagy Jákób és Rákhel házassága is.

További védelmet nyújtott az is, hogy az ószövetségi jegyes kapcsolat jóformán házasságnak számított, és a törvények éppúgy védtek a jegyeseket, mint a fiatal házasokat. Ezért jelent akkora lelkiismereti kérdést József számára Mária elbocsátása, hiszen a paráznaságot jegyesség esetén is súlyosan büntették. A leendő férj éppen úgy mentesült a kötelező katonai szolgálat és a közterhek viselése alól, mint a frissen nősült családfő. Ennek egyszerű oka és egyben célja is a nemzet fenntartása és fennmaradása volt, akár csak a többnejűséggel szembeni engedékenységgel.

Jézus egyenesen tiltja követőinek a válást, és a paráznaság kivételével semmilyen okot nem tart elegendőnek és kielégítőnek a házasság felbontására. Pál apostol (aki mellesleg sosem volt nő) véleménye szerint a jó házasság alapja az asszonyok engedelmissége és a férfiak önfeláldozásig menő szeretete, de csak akkor, ha a házasfelek ezekben Krisztus példáját valósítják meg saját életükben (Ef 5,21–25).

Mind az Ószövetség, mind az Újszövetség házasságra vonatkozó rendelkezései tehát a családi élet tisztaságát és szentségét védik. Talán érdemes lenne ezeket szem előtt tartva kiegészíteni a jelmondatot: „Úgy szeressétek egymást, ahogy Krisztus is szeretett titeket!”

KERESZTYÉN SZINGLIK TÁRSRA VÁRVA

Keresztyénként egy életre választunk házastársat, éppen ezért a szingliség életünk egyik legfontosabb és vissza nem térő időszaka. Ez az az időszak, amikor felkészülünk, és amikor megalapozzuk a párkapcsolatot. Ha pedig az alap megépítésére nem fordítunk elég gondot, akkor sokkal nehezebb dolgunk lesz a ráépített kapcsolattal.

Ádám sem kapta meg egyből Évát, ő is volt „szingli”. Nemcsak a párkapcsolatnak,

de a szingliségnek is megvan a maga ideje. Ádámmal sok minden történt, mielőtt „ezt mondta az Úristen: Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat” (1Móz 2,18).

ISTEN TUDJA, MIRE VAN ÁDÁMNAK SZÜKSÉGE

A Bibliában két teremtéstörténet fűződik egybe. Az első teremtéstörténetben Isten sorra teremti meg a világ alkotóelemeit és a földet benépesítő élővilágot. Itt hétszer is elhangzik, hogy amit Isten teremtett, az „jó”. Az egyedüllet az első dolog a Szentírásban, amire Isten szava kimondja, hogy „nem jó”. Ő, a Teremtő pontosan tudja, hogy nem jó egyedül lenni.

Ádám ekkor még teljesen egyedül volt, még csak állatok sem voltak körülötte. Csak ő volt és Isten. A Szentírás leírja, hogy egy igen gazdag földről van szó, tele folyóval, növényekkel, de van ott arany, illatos gyanta, ónixkő. Egyszerűen csak egy tökéletes hely. Ádámnak csak körül kell néznie, és észrevennie ezt a sok jót. Nemcsak a hiány számít, amire Istennek később lesz gondja, hanem az is, hogy már most mennyi mindent kapott az Úrtól. A Biblia nem írja, hogy Ádám magányos lett volna. De nem is volt egyedül, hiszen ott volt mellette folyamatosan a teremtő Isten. Volt ideje arra, hogy fejlődjön istenismeretben és önismeretben.

ISTEN ÉLETCÉLT ÉS SZABÁLYOKAT AD

Ádám ráadásul feladatot is kapott Istentől, miután az Úr a kertbe helyezte őt: „hogy művelje és őrizzé azt” (1Móz 2,15b). Az Édenkert őrzése és művelése lett Ádám Isten szerinti életcélja, amit még Éva előtt adott neki a Teremtő.

De feladata mellé szabályt is kapott. Ádám pontosan tudta, hogy nem szabad szakítania a tiltott gyümölcsből. Ezt a szabályt ráadásul Éva is tudta, hiszen a harmadik

fejezetben ő maga hivatkozik erre, amikor visszautasítja a kígyó ajánlatát. Mindketten tudták tehát, hogy Isten mit kér tőlük, mégsem azt tették. Pedig elég lett volna, ha csak az egyikük hűséges Isten rendelkezéseihez, és betonbiztos az ő törvénye betartásában – akkor megállíthatta volna a másikat.

Ádám erre szinglisége idején nem készült fel eléggé. Márpedig ha egy ember egyedül tud egy kicsit hibázni, akkor két ember együtt még nagyobb tud. Így amikor jött a kísértés, Ádám engedett neki. Talán kíváncsi volt, talán csak nem akart szerelmének kívánságára nemet mondani, de mire észbe kapott volna, már vétkezett Isten ellen, és tönkretette az egész életét. Amikor pedig bekövetkezett a baj, egyenesen Istent vádolta, aki Évát odaadta neki: „Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, ezért ettem.”

ISTEN AZ EMBERRE BÍZZA AZ Ő KÉPVISELETÉT

Miután elhangzik a mondat, hogy „nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzá illő segítőtársat” (1Móz 2,18b), Ádám még mindig nem kapja meg Évát. Először csak állatokat kap, amiket ő nevez el.

Az, hogy „minden élőlénynek az a neve, aminek az ember elnevezi” (1Móz 2,19b), arra utal, hogy az ember uralkodik ezek fölött. Isten tehát itt arra rendelte Ádámot, az embert, hogy képviselje őt a földön. Nekünk kell képviselni az Isten hűséges szeretetét, törődését, nemcsak majd a házastársunk, hanem már előtte is minden teremtmény irányában.

Aki még nem találta meg az élete párját, annak is van már feladata jövőbeli kapcsolattal, hiszen az alap építésének az ideje éppen most van. Igyekezzünk fejlődni nemcsak önismeretben és emberismeretben, de istenismeretben is, hiszen „a hármas fonál nem szakad el egyhamar” (Préd 4,12b).

Botházy Nándor: Istent mindig

Emberként és keresztyénként is sokat kaptam az ifis évektől, mondja Botházy Nándor jogász, közigazgatási szakember, Bihar megyei alprefektus, aki hitvallásának Bethlen Gábor fejedelem szavait tartja: „Nem mindig lehet megtenni, amit kell, de mindig meg kell tenni, amit lehet.”

– Gyermekkorában mi akart lenni? Ahhoz képest a jogászi pálya mekkora irányváltás volt?

– Konkrét gyermekkori álomszakmára nem emlékszem, leszámítva talán a bűvészkedést, hogy szüleimnek pénzt tudjak varázsolni a semmiből – aztán ez valamiért nem jött össze (nevet). Nagyvárad szülötteként már gyermek- és ifjúkoromban rabul ejtett városom impozáns palotáinak szépsége. Kedvencem már akkor is a Rimanóczy Kálmán által tervezett századfordulós épület, a városháza volt. Bár pontos funkcionalitásával anno még nem voltam tisztában, azt tudtam, hogy fontos döntéseket hoznak ott. Központi nagy gyűléstermém gondolatban többször magam elé képzelve, már akkor eljátszottam a gondolattal, milyen is lehetne itt dolgozni, fontos emberekkel találkozni. A Fennvaló akarata végül úgy hozta, hogy mindez meg is valósult, még gyűlésvezetés formájában is. Szüleim, főleg édesanyám ezúton is megköszönt, jótékony hatására választottam a jogi egyetemet és a jogászi hivatást. Figyelembe véve, hogy már gyermekként erősen dolgozott bennem az igazságszeretet, az igazságérzet és annak megvédése, valamint azt, hogy alapjában véve humán beállítottságú ember vagyok, ezt nem tekinthetem nagy irányváltásnak.

– Tagja volt a nagyvárad-olaszi református gyülekezet rendszerváltás utáni IKE-jének. A kilencvenes éveket mindenütt pezsgő ifjúsági élet jellemezte. A hitbéli megalapozás kegyelmi időszaka volt ez a periódus?

– Nagyon szívesen és a szívemben nagy szeretettel emlékszem vissza azokra, a Veres-Kovács Attila neve és személyisége által fémjelzett időkre. Testi és lelki felüdülést jelentettek azok a péntek délutánok, amikor sokadmagammal együtt hallgattuk tőle a bibliai történeteket, erősítve bennünk a Krisztusba vetett hitet. Mai napig a fülemben csengenek bizonyos mondatok, szófordulatok, amelyekkel egy-egy bibliai elbeszélést osztott meg velünk, ifjúsági fülnek szóló, mégis akadémiai stílusában. Azt gondolom, emberként és keresztyénként is sokat kaptam az ifis évektől. Bár az idő kereke nem fordítható vissza, tudom, hogy a nagyvárad-olaszi ifi most is jó kezekben van.

– A legtöbb világi ember általában szemérmesen vall a hitéről. Önnek mit jelent az, hogy van kihez fordulni hálával és bánattal?

– Bátran mondhatom, soha nem voltam szemérmes, ha Istenről vagy egyházzal kellett színt vallani. Bár a vasárnapi istentiszteleteken sajnos ritkán vagyok ott, úgy gondolom, hogy Istennel jó és közvetlen kapcsolatot ápolok, vagy ahogy mondani szoktam, széles sávú online kapcsolatot. Egyik kedvenc igém: „Szeretem az Urat, mert meghallgatja esedezéseim szavát. Mert az ő fülét felém fordítja, azért segítségül hívom őt egész életemben” (Zsolt 116,1–2). Napjában többször is megtalálom Őt kérésekkel, kérdésekkel, panaszokkal, de igyekszem hálát, bűnvallást és köszönetet is mondani. Istent mindig magam mellett érzem, és ez segít!

– Tizennyolc éve dolgozik a közigazgatásban. Volt megyei ügyvezető elnöke az RMDSZ-nek. Közel két éve alprefektus. Vagyis fiatal kora ellenére több vezető tisztséget betöltött már. Ez a jellegzetes politikusors? Készen kell állni a kihívásokra?

– Nagykorú lettem a közigazgatásban! Ebbe így még nem gondoltam bele, de 18 már szilvás gombócból is sok (nevet). A viccet félretéve, mindig is közösségi embernek tartottam magam, aki, ha kell, mer tenni a közösségért, a szervezetért, a csapatért, amelyet képvisel, amelyhez tartozik, amelyet magáénak vall. Így találtak meg a közösségi feladatok, és így vállaltam el azokat már fiatal koromban is, legyenek azok a konfirmálásom után a nagyvárad-olaszi IKE-ben, a középiskola idején a Zabhegyező Animátorok Egyesületében vagy később az egyetemi éveimben a Nagyvárad Magyar Diákszövetségben betöltött kisebb-nagyobb tisztségek. Ennek szellemében,

ennek szinte természetes folyományaként 2005-ben, a közigazgatásban való elhelyezkedésem után, a Bihar megyei RMDSZ-ben is tevékenykedni kezdtem. Erről a szervezetről, melyet manapság talán divat lett szidni, sok mindent el lehet mondani, jót és rosszat egyaránt, hiszen ezt a szervezetet is emberek alkotják, tehát nem lehet makulátlan, nem lehet elvárni a tökéletességet, olyan jelzőket, amelyek amúgy is Isten kiváltságai és tulajdonságai. Azt viszont saját példából kiindulva bizton ki merem jelenteni, és igazamat bármikor, bárki előtt megvédeni, hogy ebben a szövetségben a becsületesen és lelkiismeretesen elvégzett munkával emelkedik az ember. Feltéve, hogy a még nehezebb munkával, még fontosabb feladatokkal, még több, a családtól elvett idővel járó tisztségek elvállalásával emelkedésről beszélhetünk. Nem vágytam egyik említett tisztségre sem, de valamiért engem kértek fel azok betöltésére. Magamat alapos embernek tartva, minden esetben gondolkodási időt kértem, s az alatt igyekeztem felmérni a tisztséggel járó feladatokat, de eddig igent mondtam a nemzeti közösségünkhez szorososan köthető világi kihívásokra, és igyekszem azokban helytállni.

– Mi a prefektúra, azaz a kormányképviselő és azon belül a magyar alprefektus szerepe a megyei közigazgatásban? Milyen ügyekben fordulnak önhöz a leggyakrabban? Fontos az embereknek, hogy magyar alprefektusuk van?

– Jőmagamat inkább mondanám jogi és közigazgatási szakembernek, mint politikusnak, bár figyelembe véve, hogy az alprefektusi, vagy ahogy az anyaországban nevezik, alispáni tisztség egy nagyon komoly közigazgatási jogkörrel felruházott, ám végső soron politikai tisztség, ez furcsán hangozhat. Ügyfelfogadásaim nagy részében az emberek főleg földügyekkel és egyéb személyes jellegű problémákkal keresnek fel, s legjobb tudásom szerint igyekszem segíteni, az intézmény apparátusával egyetemben, de a tevékenységem ennél jóval komplexebb, még ha sokszor láthatatlan is a külső szemlélő számára.

A prefektúra intézményének, amely a kormány területi képviselőjét látja el, hatáskörébe tartozik a kormányprogram területi megvalósítása, a közpolitikák és az érvényben lévő törvényi szabályozások megyei szintű gyakorlatba ültetése, betartatása, az önkormányzatok által meghozott közigazgatási határozatok ellenőrzése, a minisztériumokhoz tartozó, de a megyében működő intézmények koordinálása, vezetése, hogy csak a legfontosabbakat említsem. Sajnos a közigazgatásban a magyarság nagyon alulreprezentált, nagyon kevés magyar ember dolgozik a közigazgatás-

magam mellett érzem

ban és sajnos egyre kevesebb az, aki ezt vezető beosztásban teszi. Ennek okán a mindenkor magyar alprefektusnak még nehezebb feladata van, hiszen összekötő kapocsként kell működni az országos és/vagy megyei állami intézmények, az önkormányzatok és a lakosság között úgy, hogy magyarságunk érdekei megfelelőképpen legyenek képviselve.

A prefektúra és részben az alprefektus felel az olyan országos programok lebonyolításáért, mint a mezőgazdasági összeírás vagy a népszámlálás. Ezek fontosságára nem kell külön kitérni, hiszen evidens mindenki számára, viszont nagyon sok potenciális buktatójuk van nemzeti közösségünk számára. Ezért szükséges az érdekképviselet és az érdekérvényesítés. Ars poeticámnak Bethlen Gábor fejedelem szavait tartom: „Nem mindig lehet megtenni, amit kell, de mindig meg kell tenni, amit lehet.”

– Manapság mekkora kihívás romániai magyar politikusnak lenni?

– „Itt állok, másként nem tehetek”, mondta Luther Márton a wormszi birodalmi gyűlésen, 1521-ben. Csak az ő szavait tudom idézni. Neki sem volt egyszerű dolga, a romániai magyar politikusnak sem az. Egy picit az én szemszögemből nézve a dolgok állását, bár sokan megkérdőjelezik, nagyon fontos az, hogy kormányon legyen az a szövetség, melynek én is tagja vagyok, hogy egyáltalán kinevezhessenek Bihar megyében magyar alprefektust. Mert ez a tisztség sem jár csak úgy, alpból a közösségünknek, a szavazatok ereje kell a megszerzéséhez. Hiszem, hogy gyengébb lenne a Bihar megyei magyarság érdekképviseleti lehetőségeinek tárháza a

tisztség és annak megfelelő betöltése nélkül. Az RMDSZ immáron 32 éve az egyetlen magyarságot képviselő szövetség, amely, mint már említettem, nem tökéletesen, a külső kardcsapások alatt már-már repedező pajzs-ként, de működik Brüsszelben, Bukarestben és Nagyváradon is. Az erdélyi magyar képviselet akkor erős, ha egységes, erre kell törekedni. Aki az egység ellen vét, hiszem, hogy az erdélyi magyarság ellen vét.

– Felvetődött-e már otthon, nyilván a vicc kedvéért, hogy akár egy napra munkahelyet cseréljen a feleségével? Ő egyébként Botházy-Daróczi Réka, a nagyváradi Lilliput bábszínház művészeti vezetője. Melyikük járna jobban egy ilyen cserével?

– Büszke vagyok arra, hogy életem párja a tanulmányainak elvégzése után, végigjárva a művészeti adminisztráció ranglétráját, betölti ezt a tisztséget, és tudom, hogy a nehézségek ellenére jól végzi a feladatát. Természetesen felvetődött egy képzeletbeli csere ötlete, még ha sok mosolyt keltő kósza gondolat követte is. Biztos vagyok abban, hogy azzal az egy-egy nappal mind a két intézmény jól járna.

– Milyen az, amikor a nap végén Botházy Nándor becsukja a háta mögött az otthon ajtaját és a nap egy új szakasza kezdődik, immár együtt a családdal?

– Talán a legnehezebb feladat, szinte lehetetlen becsukni azt a képzeletbeli ajtót, főleg úgy, hogy a feleségem is felelősséget jelentő beosztásban dolgozik. Alprefektusként a nap 24 órájában, de még ünnepnapokon is rendelkezésre kell állni, hiszen intézményünk hatáskörébe tartozik az esetleges sürgősségi

esetek, természeti katasztrófák kezelésének koordinációja is. Ezzel együtt, a munkaügyek nap végi lezárása, úgy gondolom, általános, majd minden munkahely és személy esetében fennálló társadalmi gond. Ha mégis sikerül lezárni a szigorúan párhuzamosan futó ügyeket, gondokat, bajokat, akkor az otthoni teendőké a főszerep, ahol viszont én vagyok a beosztott. A minőségi kikapcsolódásra sajnos ritkán van idő.

– Többször volt alkalmunk a pályán is találkozni. Például a hagyományos Varadinum-kupán, ahol a játék mellett legalább annyira fontos elem, hogy többféle magyar közösségből érkeznek a résztvevők: lelkészek, színészek, politikusok, tanárok. Miért tartja fontosnak ezeket a sportos találkozásokat?

– Nagyon szeretem ezeket az eseményeket szervezni és részt venni rajtuk, de nem csak azért, hogy lehetőségünk legyen kalóriákat égetni. Ha az anyanyelvünkön kívül létezik olyan közös nyelv, amelyet mindenki ismer, és amely összeköt minket, ilyen sokféle közösséget, színészeket, lelkészeket, tanárokat, politikusokat, akkor az a labdarúgás, de nevezük inkább focinak, mi azt műveljük. A sportnak és főleg a csapatsportoknak van egy különleges képességük, méghozzá a kohézió kialakítása, az összetartozás erejének megerősítése. Hiszem, hogy mindannyiunknak szükségünk van erre az erőre!

– Elkötelezett Ferencváros-drukker. Mi vonzza az anyaország legnépszerűbb csapatához?

– Azt szokták mondani: hazát, vallást és klubcsapatot az ember nem cserél életében. A kijelentés minden elemével egyetértek. 14 évesen, 26 éve lettem szerelme a klubnak, az akkori legendás '95-'96-os Bajnokok Ligája menetelésnek köszönhetően. Azóta, ha tehetem, követem a csapat mérkőzéseit. Maradjunk annyiban, hogy kevés meccs maradt ki, erre valahogy jut idő. Magaménak érzem a klub hitvallását is, melyet a csapat címerében is szereplő három E betű képvisel: Erő, Erkölc, Egyetértés.

– Sportsérülések miatt elég korán szegre akasztotta a futballcipőt. Talált új lazítást, hobbit helyette?

– A heti két-három sportolási alkalmat már valóban nem bírta a sokat próbált térdem, de teljesen még nem adtam fel a foci okozta örömeiket, várom a jó időt és a lehetőséget. Lazítani a legjobban a család és a barátok körében szeretek és tudok, de ha az új hobbit kell említenem, akkor a Rubik-kockáim jelentik a kikapcsolódást.

Fiatalok és a szerelem

Amíg a gyermek nem éri el a kamaszkort, a szülő – ha képes a nevelésére és formálására – sok mindenre fel tudja készíteni, amire az életben szüksége lesz.

A gyermek szinte szó szerint a kezünkben van, nap mint nap magába szívja a családi légkört és a tanításokat. Viszont ha a gyermeket a család fölé emeljük, és nem neveljük, hanem szolgálaként teljesítjük a kívánságait, engedjük, hogy a családban átvegye az irányító szerepet, akkor már kamaszkor előtt elveszítjük fölötté a kontrollt, és mire észbe kapunk, már nincs hatásunk rá, pedig ekkor lenne rá a legnagyobb szüksége, hiszen a legtöbb veszély kamaszkorban leselkedik rá.

A SZERELEM

A fiatal kamaszkorban találkozunk először a szerelemmel olyan értelemben, mint lehetséges párkapcsolat. Gyermekkorban is vannak iskolában szövődő szerelmek, de azok nagy része ártatlan és általában plátói. Az igazi szerelem érzést 13-14-15 éves korban éli meg először. Hogy ő ezt hogyan fogja kezelni, az ebben az életkorban még nagyrészt tőlünk, szülőktől függ. Csak eljárni sétálni, vagy bemutatja a szülőknél is, esetleg kint maradhat az éjszaka közepéig is az utcán vele, vagy hazahozza, és együtt maradnak éjszakára, netalán elmegy, és ott alszik a barátnál, barátnőnél? Ezek olyan döntések, amelyeket kamasz kiskorúként nem ő maga hoz meg, hanem a szülők. A szülők döntenek el, hogy mit engednek meg neki.

KERESZTYÉN SZEMMEL

A bibliai tanítás szerint nem szabad megengedni sem a korai együttélést, sem a hétvégi együttlakást, azonban a gyakorlat, amit látunk, mást mutat. Kiskorúak csatangolnak az utcákon éjszaka, 14-15 éves lányoknak huszoneves udvarlói vannak, alkoholt fogyasztanak, és a hétfégeket együtt töltik. Ez nemcsak tilos keresztyén szemmel, hanem káros is, mert ebben a korban nem ezt kellene megélnie, hanem annak a próbálgatását, hogy milyen az a fiatal, aki hozzá illik, hogyan tud alkalmazkodni a másikkal, mennyire közelebb az értékrendjük.

Neki éppen válogatnia kellene, miközben sok esetben hétfegenként már együtt élnek. A szülő feladata ebben az életkorban, hogy vigyázzon a gyermeke erkölcsére, valamint mellette kell lennie, amikor megéli a szakításokat. Ugyanis ezek a kapcsolatok nem hosszú távra születnek, és ahhoz, hogy megtalálhassa a párját, akivel felnőttként házasságot köt, szükségesek a tini szerelmek, de a csavargás és összeköltözés nem.

Ez azonban a mai gyakorlat szerint sokszor nem így történik: a szülő több dolgot enged meg, mint amit szabadna.

HIBALEHETŐSÉGEK

Két nagyobb hibába lehet esni. Ezek igazság szerint szélsőségek, de megtalálhatók korunkban: a szülő nem enged meg semmit, mert még mindig kisgyerekek látja a palántáját, vagy nem szab határt, és mindent megenged, illetve feladja a harcot a kamasszal, és menet közben válik ilyen engedékennyé.

Nagyon sokat számít az, hogyan neveljük előtte, gyermekkorában a fiatal, ugyanis ettől függ, hogy később mennyire hallgat ránk. Ha neveljük, formáltuk és korlátoztuk korábban is, míg kicsi volt, előbb-utóbb vissza lehet terelgetni egészséges határok közé, de ha ő volt gyermekként az irányító, akkor kamaszkorban könnyen teljesen kezelhetlenné válik, és hiába állítunk korlátokat, nem szokta meg és nem is veszi figyelembe őket.

Ha mindent megtiltottunk neki, vagyis túl szigorú nevelést kapott, ugyanolyan viselkedése lehet, mint annak, akinek mindent megengedtek, vagyis talál olyan társaságot, amelyik neki tetszik, és nem hallgat ránk, vagy szembefordul velünk.

Nagyon fontos a kamasz bizalmába ferközni, és minél többet megtudni arról a személyről, akibe szerelmes, hogy kimondhassa valakinek az érzéseit, és ha szakításra kerül sor, nehogy elkeseredésében butaságot, akár öngyilkosságot kövessen el, amire több példát is láttunk a híradásokban.

LÁTHATATLAN, DE VALÓS VESZÉLY

Az internet világa nagy veszély a gyermekünk számára. Ott ugyanis olyan emberekkel ismerkedhet meg, akikről mi, szülők nem tudunk semmit, de a gyermekünk sem so-

kat. Ugyanis álprofilok mögé megbújhatnak perverz szándékú emberek, drogos bandák tagjai, akik kecsegtetik gyermekeinket, és rávehetik, hogy elszökjön, vagy hozzájuk csatlakozzon.

A legtöbb szülő nem tudja, hogy a kamasz gyermeke kikkel ismerkedik az interneten. Annyira kinyílt a világ számukra, hogy bárkivel kapcsolatba léphetnek, vagy bárki kapcsolatba léphet velük.

Az interneten szövődött szerelmek teljesen mások, mint azok, amelyeket a kamasz személyes kapcsolatban élhet meg. A közösségi hálón úgy mutathatja be magát, ahogyan csak akarja, és miközben a tulajdonságok, amelyeket magáról állít, nem feltétlenül reálisak, ugyanúgy a megélt érzelmek sem. Rengeg egy-két napos kapcsolat szövődik, és a világhálón gyakran hetente követik egymást az újabb és újabb „szerelmek”. Ezeknek közül sincs a valósághoz, ráadásul a szülő azt hiszi, hogy a gyermeke jó viselkedésű, szorgalmasan tanul, hiszen nem jár sehova, nem csavarg, miközben éppen álmvilágot kerget, és folyamatosan ismerkedik az interneten.

A felnőtt fiatalok szerelme már más, érettebb, viszont ebben is van egy olyan elterjedt gyakorlat, amely keresztyén szemmel elvetendő, ez pedig az együttélés kérdése. Ahogy megnyíltak a határok a '90-es években, elkezdett begyűrűzni hozzánk, hogy a fiatalok nem házasodnak, hanem összeköltöznek évekre. Ha gyermek születik, vagy öt-hat év után is együtt maradnak, legtöbbször megtartják az esküvőt, de nem minden esetben. Egyre inkább elterjedőben van az élettársi viszony: évtizedeket leélnék együtt anélkül, hogy házassággal kötötték volna sor. Isten előtt pedig az a viszony, amelyet két fiattól kér, nem más, mint a házasság.

Figyeljünk oda gyermekeinkre!

Ha elmúlik a szerelem, mi marad?

Amikor két fiatal szerelmes, gondolni sem akarnak arra, mi lesz akkor, amikor a lángoló szerelem és szenvedély alábbhagy, vagy el sem hiszik a szülői figyelmeztetéseket, hogy ez meg fog változni. Mindenki azt hiszi, hogy az ő kapcsolata majd más lesz, és mindig úgy fognak élni, ahogyan a kapcsolatuk elején.

A népmesék ott érnek véget, ahol a hétköznapi élet elkezdődik. A szegénylegény megvívja a hétfejű sárkánnyal, kiállja a próbát a királykisasszonyért, elnyeri a lány kezét, megtartják a lakodalmat, és „boldogan éltek, míg meg nem haltak”. Vagyis vége van a történetnek. A való élet pedig éppen akkor kezdődik.

AZ ÉRZELMEK MÖGÖTT

A kapcsolat elején, az udvarlási időszakban minden pezseg a fiatalok körül. Meg kell szervezni a találkozásokat, epekednek egymásért, féltik egymást, nehogy valaki elszerezesse, lopnak időt, amikor együtt tudnak lenni, míg házasságot kötnek, jó esetben, és nem csak összeköltöznek. Ez a tomboló érzések időszaka, melyről azt hisszük, örökké tart.

Amikor pedig megvolt az esküvő, mindenki hazament és elkezdődik a hétköznapi élet, akkor mutatkozik meg az, hogy jó választás volt-e az, akivel a fiatal összekötötte az életét.

Mindig be kell nézni az érzelmek mögé. Ugyanis a legjobb eset az, ha a fiatalok nemcsak szenvedéllyel szerelmesek, hanem szeretik is egymást valós, komoly érzelmekkel. A rosszabbik eset, ha egyik vagy mindkét fél „csupán” házasodni akart, a lány nem a párjába szerelmes, hanem egyszerűen csak férjhez akart menni, fehér ruhában állni az Úr asztala előtt, mert erről álmodozik kiskora óta. Vagy a férfi csak nősülni akart, mert a korosztályából minden barátja megnősült már és a gyerekeivel dicsekszik. Ilyen esetek-

ben a hétköznapiak szörnyűek lehetnek már az első perctől kezdve, ugyanis a fiatalok már az első évben rá fognak jönni, hogy egy idegennel élnek együtt. Akit nem szeretünk, az idegen számunkra még akkor is, ha házassági kötelék fűz össze vele.

A SZERETET MARAD

Ha nincsenek valós érzések a házasságkötés mögött, ritka, hogy ezek menet közben megjelenjenek. Inkább az fordul elő, hogy amikor erre rájönnek, vagy észreveszik, hogy valami hiányzik, egy darabig megpróbálják működtetni a házasságot, vállalnak egy-két gyereket, hogy pótolják az űrt, amelyet a köztük levő szeretethiány okoz, majd néhány év, esetleg egy évtized után szépen vagy csúnyán elválnak. Tehát ahol nem volt szeretet, tisztelet, megbecsülés egymás iránt, ott a szenvedély elmúlása után nem marad semmi, mert nincs, mi maradjon.

A még rosszabb helyzet az, ha a házastársak közül az egyiknek vannak valós érzései a másik iránt, de a másiknak nincsenek. Ugyanis a szerető fél osztályrésze szenvedés lesz, mert az érzései és gesztusai nagyrészt egyoldalúak, viszonzatlanok maradnak.

Évtizedekkel ezelőtt ilyen esetekben nem váltak, hanem a házasság börtönében valahogy leélték az életüket. Jó esetben megtanulták tisztelni egymást, ha már szerelem nem volt. Ezt a megoldást biblikusan helyesebbnek tartjuk, emberileg nagy kérdés, mennyire az. Vajon mi a jobb: élni egy földi pokolban, vagy megpróbálni tanulni a hibából és újrakezdeni? A Szentírás azt kéri tőlünk, hogy a házasság szentségét ne törjük meg.

HA MEGVAN MINDEN

A házasság az évtizedek alatt ebben az esetben is jó próbája az érzelmeknek, valamint

a kreatitásnak is, ugyanis sokan abban a hitben, hogy a társuk mindig ott van mellettük, hajlamosak ebbe belelazulni és teljesen egyértelműnek venni azt, hogy a másiknak mindig kötelessége segíteni, támogatni. Ha ez megjelenik valamelyik fél részéről, akkor még a valós érzéseken alapuló kapcsolat is tönkremehet. A házasságok legnagyobb ellensége nem a harag vagy a viták, hanem a közöny és az unalom.

A kapcsolat egy élő kötelék, ezért nagyon sok minden múlik a hozzáállásunkon. Azért, hogy egy kapcsolat évtizedeken át élő, szereteteli, jól működő lehessen, naponta meg kell dolgozni. Ahhoz, hogy a szerelem elmúltával megmaradjon a szeretet, két feltételnek kell teljesülnie: már a kapcsolat elején meg kell lennie a szeretetnek, amellyel az ember tud tűrni, megbocsátani, a másikat tisztelni, őszintének lenni, és a házastársaknak küzdeniük kell egymásért.

Egy kapcsolatban nagyon fontos az őszinteség és a beszélgetések a kapcsolatáról. Az érzéseket ki kell tudni mondani, a rossz érzéseket is kell tudni vállalni. Lehetetlen, hogy egyik fél a másiknak ne okozzon csalódást időnként, hogy ne bántsa meg egyik a másikat, hogy ne legyen olyan időszak, mikor akár a gyermekek érdekei miatt, akár karrierépítésből ne hanyagolják el egymást a házastársak. Egy-egy rossz időszak után, mely tarthat napokig vagy akár hetekig, netalán hónapokig is, fontos, hogy ismét megtaláljanak egymáshoz.

Az emberek az évtizedek alatt változnak mind testileg, mind akár tulajdonságaikban is. Tudjuk-e egymást formálni, hajlandók vagyunk-e változtatni szokásainkon a másik miatt? A házasságban össze kell csiszolódni. Ha megkérdeznék tőlem, mit jelent a szeretet egy házasságban, mi köti össze a társakat, azt mondanám: odafigyelés, nyitottság, képesség a változásra, tisztelet, őszinteség.

És arról még nem beszélünk, hogy jönni fognak viharok, szakítópróbák, ezek akár betegség formájában jelenhetnek meg, vagy lehetnek külső családi hatások, például anyós, testvér vagy más áskálódni kezd. Megjelennek kísértések évekként vagy évtizedekkel a házasságkötés után, akár munkahelyen, akár máshol, kalandot és újra pezsgést ígérve. Tud-e nemet mondani a kísértésbe esett fél, vagy ha nem, vissza tud-e találni a társához?

Az érzéseket lehet valamilyen szinten tudatosan irányítani is, és kitartani a másik mellett jóban-rosszban, de ez csak akkor valószínűsíthető meg, ha voltak érzések, és ha azokra vigyáztak a házastársak az együtt töltött évtizedek alatt. A hűség a legtöbb esetben döntés kérdése: nemet mondani a kísértőnek.

Világimanap 2023 – Tajvan

1887-ben az Amerikai Egyesült Államokban keresztény nők kis csoportja egy külön napot szentelt a közös imádkozásnak egy közös célért.

A keresztény nők egyre többen, több helyen, több felekezetből kapcsolódtak be a közös imádkozásba. Ebből a kezdeményezésből nőtt ki a keresztény nők világimanapja mozgalom, ez ma a legnagyobb ökumenikus mozgalom világszerte, földgolyónk hét különböző régiójában ünneplik: Afrika, Ázsia, a csendes-óceáni térség, Európa, a karibi térség és Észak-Amerika, a Közel-Kelet, Latin-Amerika keresztény közösségeiben.

Közösség

A mozgalom célja a közös imádkozás, az egymásért imádkozás; mottója: „Tájékozódva imádkozni – imádkozva cselekedni”.

A világimanap témáját és a szervező országot közösen választja ki a Nemzetközi Világimanapi Bizottság, a hét régió képviselői jó pár évvel előre. Az istentisztelet ökumenikus jellegű, az illető ország keresztény felekezeteinek hagyományait jeleníti meg.

Olyan távoli országok népét, kereszténységét, kultúráját ismerhetjük meg a világimanap által, amelyekről alig hallottunk, és nem is gondolnánk, hogy élnek ott keresztények. A házigazda ország által összeállított istentisztelet és bemutató anyag betekintést nyújt az életükbe, környezetükbe, közel kerülünk hozzájuk, mert a Krisztusba vetett hit a nagy földrajzi és kulturális távolságok ellenére is összeköt bennünket.

Aktuális év

Az idei imahét témáját, anyagát Tajvan keresztény asszonyai állították össze. 2017-ben fogadták el kérésüket, és két évvel ezelőtt, a koronavírus-világjárvány idején ültek össze, hogy kidolgozzák az istentisztelet rendjét és a háttéranyagot, legyőzve a nehézségeket, a nézeteltéréseket.

Tajvan történelme bonyolult. Az őslakosok 6500 évvel ezelőtt népesítették be a szige-

tet, aztán a 16. századtól kezdve az évszázadok folyamán többször is gyarmatosították, először a portugálok, aztán a hollandok, spanyolok, majd a kínaiak, japánok, újra kínaiak...

Jelenleg is problémás a politikai helyzete, nagyhatalmak között próbál megmaradni önállóan. A gyarmatosítás következtében sokszínű a lakossága, a kultúrája, a vallása; a kereszténység nagyjából száz évvel ezelőtt jelent meg az országban. Lakói próbálnak a történelmi sérelmeken túllépve, egymás kultúráját, vallását tiszteletben tartva, békekészen élni és dolgozni. Tajvan fejlett gazdaságú ország, és gyönyörű – hatalmas hegyekkel, erdőkkel, szurdokokkal, nemzeti parkokkal, partjait a Csendes-óceán mossa. A világimanapi istentiszteleten közelebbről is megismerhetjük ezt a távoli, szépséges országot, lakóit, életüket, kultúrájukat.

Közös ima

A tajvani keresztény asszonyok az Efézusi levélből választották az alapigét: „...hallottam az Úr Jézusba vetett hitetokról és a bennetek minden szent iránt megnyilvánuló szeretetről, szüntelenül hálát adok értetek...” (Ef 1,15–16) Olyan asszonyok élettörténetét mutatják be, akik tetteikkel bizonyították hitüket, nekik írt levelekből hallunk majd történeteikről. Különböző helyzetű, származású nők életútját ismerhetjük meg, tőlünk messze élő, más kultúrájú nők történetét, de megtapasztalhatjuk újra, hogy közösek a törekvéseink, és összefog minket a Jézus Krisztusba vetett hit. Együtt imádkozhatunk a tajvani asszonyokkal, imádkozhatunk egymásért, kereszt-

tény közösségeinkért, teremtett világunkért, amelyben mi mindannyian élünk. Megtanulhatunk több ottani éneket, magyarrá fordítva énekelhetjük, együtt énekelhetünk és ünneplhetünk más felekezetű testvéreinkkel, arra figyelhetünk, ami összeköt bennünket.

A címlapképen alkotója, egy tajvani művésznő olyan jellegzetes tajvani motívumokat jelenített meg, amelyek azt jelképezik, hogyan ad békességet a keresztény hit, és hogyan mutat új utakat. Két nőt láthatunk, amint egy patak mellett imádkoznak, felnéznek, a háttér sötét, a bizonytalanságot jelzi, amelyben élnek. De mégis átsüt a reménység, amit a Krisztusba vetett hit ad számukra. Két madár is megjelenik a képen, az őshonos mikádófácán és a fekete fejű kanalasgém, ezek a tajvaniak magabiztosságát és kitartását jelképezik. Az orchidea a tajvaniak büszkesége, Tajvan az orchideák királyságának számít, a képen kiemelkednek a sötét háttérből a nagy, színes virágok.

Vegyünk részt a helyileg szervezett világimanapi istentiszteleten, ismerjük meg Tajvant, az ott élő népeket és keresztényeket!

Bővebb információt a Világimanap-Románia FB-oldalon találunk.

SZÁNTHÓ JÚLIA, A ROMÁNIAI VILÁGIMANAPI BIZOTTSÁG MUNKATÁRSA

Tizenhét házaspár közös életútjáért adtak hálát Kültelken

Házaspárok ünnepeltek együtt 2023. február 12-én Szatmár-Kültelkek református templomában, a délelőtti istentiszteleten.

Higyed János lelkipásztor a hónap igéje alapján prédikált: „Nevetést szerzett nekem az Úr” (1Móz 21,6).

Sára mondja ezt, amikor Istentől kapott örömét megéli. A házasság hete programso-

rozat keretében a gyülekezet a tizenhét házaspárral együtt örülhetett és adhatott hálát közös életútjukért: 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 év.

Évszámok, amelyek a hitről, hűségről, humorról és szeretetről tesznek bizonyosságot!

Isten tartsa meg közös életútjukat!

Jár az óra, jár...

Jelentős felújítás folyt a bihari diószegi református templomtornyon tavaly novemberben. A magyarországi Bethlen Gábor Alap (BGA) az egyházi épített örökség védelmére nyújtott 10 396 000 forintos támogatást.

A Bihar diószegi Református Egyházközségnek van a környéken az egyik legnagyobb temploma, a templomtorny pedig az Érmellék legmagasabb tornya is egyben. Nemcsak az Ér völgyét lehet látni belőle tiszta időben, hanem még a történelmi Hortobágy szélét is. Mivel ilyen nagy épületről van szó, a felújítása és korszerűsítése már jó pár éve folyik támogatások (főleg a BGA és a helyi önkormányzat), valamint a hívek adományai révén.

Az elmúlt esztendőben, amint azt a gyülekezet tagjai is tapasztalhatták, sikerült a templomtest összes nyílászáróját kicserélni, a templomi padok egy részében a fűtést megvalósítani, a portikusokat felújítani, a harangot villamosítani, a templomi hangosítást korszerűsíteni, a templomudvart rendezni.

RÉGI KÍVÁNSÁG

Tavaly ősszel pedig a torony felújítását kezdte el a gyülekezet a BGA támogatásának köszönhetően. Így sikerült a templom összes zsalus ablakát és más fakeretes ablakát kicserélni, az eredeti kinézet megőrzésével, valamint a gyülekezet egy régi óhaját is megvalósítani, azaz a toronyórát újra működőképessé tenni.

KÜLÖNLEGES SZERKEZET

Bara László lelképásztor, érmelléki esperes elmondta, hogy a presbitérium kívánsága és

az eredeti terv szerint a toronyórát felújítani szerették volna, hiszen egy közel háromszáz éves, egyedi és muzeális szerkezetről van szó. Gyártásának és a toronyba való elhelyezésének éve nem ismert, de a templom történetének feljegyzései szerint 1769-ben már újrafestették a számlapokat, tehát már ezt megelőzően létezett az óra. Éppen ez a régisége okozta a munkálatokban a bonyodalmat is, hiszen nem sikerült olyan szakembert találni, aki garanciával megjavította volna a szerkezetet, sőt a szakvélemények mind arra a következtetésre jutottak, hogy nem lehet javítani. Így végül egy modern óraszerkezetet vásárolt az egyházközség, s a négy számlap is teljesen megújult, az eredeti kinézetet megőrizve.

A toronyóra, melynek mutatói jó pár évtizede nem működtek, és szerkezete pontatlanul ütötte az időt, sőt az utóbbi tíz évben egyáltalán nem működött, november óta pontosan üti a negyed, felet, háromnegyed, egész és az óraidőt is. A toronyra feltekintő ember a pontos időt láthatja, hiszen a műholdas beállításnak köszönhetően teljes pontossággal járnak a mutatók a toronynak mind a négy oldalán.

Az esperes úr azt is elmondta, hogy az eredeti felújítási terveknek csak egy részét sikerült megvalósítani az elszabaduló árak és az órafelújítás megró költségei miatt. A munkálatok folytatásáról azonban nem mondtak le, hanem az anyagi lehetőségekhez mérten szeretnék folytatni és befejezni a torony felújítását, valamint a teljes templomtetőzet javítását. A végső cél az lenne, hogy a templomtornyot látogathatóvá tegyék a nagyközönség számára, ezért a régi óraszerkezetet is a helyén hagyják, kiállítási

darabként. Ha sikerül elérni ezt a kitűzött célt, akkor a diószegi református templom és templomtorny a magyar közösség, valamint a nagyközség és a környék kinézetében és állapotában is méltó ikonikus jelképe lehetne.

GHITEA ANGÉLA

Teljesen megújul a magyarcsaholyi református templom

Átfogó munkálatok zajlanak a 14. században épült, majd az 1790-es években bővített és átalakított magyarcsaholyi templomon. A felújításhoz tavaly fogtak hozzá. Először a templomtetőt cserélték le – tudtuk meg Nagy Róbert lelképásztortól.

Magyarországról érkezett egy régészcsapat korábban, s az egész templom állapotát megvizsgálta. Ennek alapján fogtak hozzá először a tető felújításához. A faanyagon keveset kellett cserélni, inkább csak a deszkázatot. Csak néhány gerenda volt, ami elévült, ezért ki kellett cserélni. Teljesen új bádogtetőzet került a templomhajó fölé. Az idén folytatni kívánják a munkálatokat. Szeretnék leverni a templom külső vakolatát, majd újra vakolni és színeznit az egész templomot, s kijavítani azokat a hi-

bákat is, amelyeket közben találnak. „Most a belső munkálatokhoz fogtunk hozzá, mivel az időjárás jelenleg ennek kedvez. Feltörtük a templom egész belsejét. A padokat kiszedtük, kiürítettük a templomot. Teljesen új padlózatot öntünk. A felújítás során egyúttal a padlófűtést is szeretnénk beszerezni. Végül, egy uniós pályázat révén, teljesen új padok

kerülnek majd a templomba” – tájékoztatott a lelkész.

A munkálatok anyagi háttérét pályázati forrásokból teremtik elő. A bukaresti vallásügyi államtitkárságtól a tetőszerkezet felújítására 100 000 lejt kaptak, a magyarországi Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-től pedig 180 000 lejt nyertek el. A most folyamatban levő EU-s pályázatból a belső felújítások valósulnak meg, toronyóracseréje és a hangosítási rendszer kiépítése valósul meg; ez egy 50 000 eurós projekt. Ezekon kívül dolgoznak a gyülekezeti ház teraszán. Ez alkalmas tér lesz istentiszteletek megtartására is, hogy olyan helyzetben, mint amelyet a koronavírus-járvány okozott, ne kelljen szabad ég alatt tartani a szertartást.

NKRE.RO

Óvodáink és az egyházkerületi bölcsőde működési támogatása

A Kárpát-medencei óvoda- és bölcsődeépítési és -fejlesztési program egy olyan intézményes fejlesztést és fejlődést hozott az egyházkerület területén, amilyenre korábban nem volt példa.

Sok szolgálatra kész gyülekezet és közösség végre lendületet kaphatott, és azt az identitásmegtartó szolgálatot, amelyet eddig saját erőforrásai szerint legtöbbször kicsiben folytatott, most kereteket kapva kiteljesíthette. Egyházkerületünk területén több helyen épülhettek óvodák és bölcsődék, megújulhattak, kibővíülhettek, modernizálódhattak régebbi ingatlanok, így sokkal jobb feltételeket és körülményeket nyújtanak, mint korábban, vagy akár mint más hasonló intézmények.

Ennek a fejlesztésnek eredménye az is, hogy az intézményekben szolgálatot teljesítő személyzet tekintetében is változásokat kellett eszközölnünk.

ÁLLAMI HOZZÁJÁRULÁS

Állami fenntartásban működnek az egyházi ingatlanok is, ami azt jelenti, hogy ezekben az intézményekben a pedagógus és kiszolgáló személyzet javadalma, illetve az eszközbeszerzés és a közöltségek fedezése is állami feladat. Ennek anyagi háttérét a gyermekek szerint járó fejkvóta adja, ami a legtöbb intézmény esetében nem bizonyul elégséges forrásnak az éves költségekre, így minden intézménynek önkormányzati segítségben kell részesülnie ahhoz, hogy ezeket a költségeket kifizethesse.

Ebben a helyzetben egyértelmű, hogy a kiegészítő személyzet létszámának nagyon szükséges, mégis hiányzó bővítése szinte lehetetlen, arról már nem is szólva, hogy egy ilyen állás létrehozása csak akkor lehetséges, ha erre finanszírozási háttérrel biztosít a tanügy. A legtöbb intézménynek anyagi okok

ból hatalmas személyzeti hátránnyal kell megküzdnie.

A létszámihiány a pedagógiai munka kárára is mehet, hiszen mindaz, amit esetenként egy takarítónak vagy dadának kellene elvégeznie, a pedagógusokra hárul, így kevesebb időt és erőt fordíthatnak a gyermekekre.

ÉLETMENTŐ MEGOLDÁSOK

Az állami intézmények mindennapi nyomorúságán túl még egy rizikófaktor volt az újonnan épített bölcsődék működtetésének kérdése, ami nagyon sokáig nem volt megoldott és finanszírozott. Állami támogatásban csak akkor részesülhettek volna ezek az intézmények, ha bevonulnak a városok által fenntartott szociális intézményeket kezelő állami hálózatba, ami az autonómia és így az egyházi fennhatóság végét jelentette volna. Történhetett ez azért, mert nem volt meg az a törvényi háttér, amely oktatási intézményként kezelte volna ezeket az intézményeket, ezért nem lehetett bevonni őket az oktatási hálózatba, ahol az egyház is jelen van. Nem maradt más lehetőség, mint ezeknek az intézményeknek magánbölcsődéként való üzemeltetése, ami viszont elviselhetetlenül hatalmas terhet rótt az egyházra. Mindezen problémák

időszakos kezelésében hatalmas segítséget nyújtott Magyarország nemzeti kormánya, amikor lehetőséget nyújtott az állami rendszerben működő, de személyzethiánnyal küzdő magyar óvodáinkban kiegészítő személyzet alkalmazására, a kényszerűségből magánintézményi sorsra jutott bölcsődénk esetében pedig a teljes személyzet javadalmasát is megoldhattuk.

A támogatásból több egyházi háttérű, de állami fenntartású óvodában tudtunk hatékonyan segíteni kiegészítő személyzet alkalmazásával, így az ott folyó szakszerű munkát még vonzóbbá tenni, a nagyváradi Csillagocskai Bölcsődében pedig a teljes személyzet fizetését hónapokon keresztül biztosítani. Egyik oldalról hatalmas teher került le a pedagógusok válláról, másik oldalról pedig beindulhatta és működhetett a bölcsőde, ami hatalmas sikernek örvend.

Hála az Istennek az érdekképviselet szíves munkája által mára a bölcsődei helyzet eme problémája megoldódott, már csak részben szükséges az egyházkerület anyagi támogatása, de a kellő időben történő segítségnyújtás nélkül ma biztosan nem működhetne az oktatás. Köszönet legyen mindezt Magyarország kormányának!

KIRALYHAGOMELLEK.RO

Temesvári Vezetői Konferencia

A szórványmagyarság körében szolgáló lelkészek találkozását, kollegiális kapcsolataik létrejöttét segíti a Temesvári Vezetői Konferencia elnevezésű új kezdeményezés. Továbbá az olyan képzésen való részvételüket is támogatja, amely célirányosan gyakorlati megközelítésben tárgyalja és keresi a válaszokat a szolgálat terén felmerülő kérdéseikre.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Lelkészerkezleti Szövetségének (KERLÉSZ) 2022. évi konferenciáján a lel-

készek kiegészésének mentálhigiéniai megközelítéséről tartott előadást Tapolyai Emőke. Ennek helyi kezdeményezésű folytatásaként tekinthető a március 10–11-i Temesvári Vezetői Konferencia, amelynek témája: „Isten égő szolgálói”, az Ézsaiás 49,6 alapján („Kevés az, hogy a szolgám légy... A népeknek is világosságul adlak, hogy szabadításom a föld végéig terjedjen”).

A konferencia egyértelmű célja, hogy ne csak a lelkészek találkozzanak, kapcsolódjanak és képezzék magukat, hanem a gyüleke-

zeti szolgatársaik is, akikkel a gyülekezetekbe visszatérve együtt kell működniük és közösen kell az Isten ügyét végezniük. Éppen ezért a konferencia megszólítja nemcsak az egyházkerület lelkészeit, de azok munkatársi közösségét (presbiterek, könyvelők, diakónusok, gyermekmunkások, ifjúsági munkások stb.) is. Az ütemterv szerint a március 10-i előadások kizárólag a lelkészeknek, a 11-i előadások pedig a lelkészeknek és tágabb munkaközösségüknek szólnak.

TEMESVARIVEZETOIKONFERENCIA.COM

Megújult a hegyközcsatári református templom

A térség egyik legértékesebb műemlék épülete, a Hegyközcsatári Református Egyházközség temploma hosszú évek óta veszélyben volt. A felújítása évtizedek óta elmaradt, s ennek sajnos jól látható jelei mutatkoztak, bár állagának megóvásáért sokat fáradozott a néhány száz lelkes gyülekezet.

A beruházás – a szükséges tervek, jóváhagyások, engedélyek beszerzésén és a tervezői, illetve ellenőri vezetésen túl – a műemlék templom teljes körű felújítását tartalmazta: a talajnedvesség megszüntetése, a tartószerkezet megerősítése, fedélszéki beavatkozások, a héjazat cseréje, fedése hódfarkú tetőcseréppel, a toronysisak héjazatának cseréje, ereszcatornák és lefolyók cseréje, a csapadékvíz elvezetése, az ajtók-ablakok felújítása és/vagy cseréje, belső falfelületek javítása és festése, a károsodott vakolat eltávolítása és a száritóvakolat felhordása, a homlokzat felújítása, a kazettás mennyezet rekonstrukciója, a padlóburkolat cseréje, az erős- és gyengeáramú elektromos rendszer cseréje.

FELTÁRT ÉRTÉKEK

A templom felújításának első lépése a régészeti kutatások elvégzése volt. Miután a gyülekezeti tagok kihordták a templomból a régi padokat, az aljzat feltárása és elemzése következett. A 2021–22-ben végzett régészeti feltárások és falkutatások eredményeképpen körvonalazódott az istenháza építéstörténete, tisztázódott építési fázisainak egymásutánja.

Az első, talán még a 12. századra keltezhető templom kis méretű, kápolnaszerű építmény volt, félköríves apszissal. Semmi nem maradt belőle, csupán a mai templom keleti részének padlója alatt feltárt alapfalak. Ezt az első épületet nyugat felé bővítették egy szélesebb hajóval, a régi templomot szentélyként megtartva. Ennek a szakasznak megőrződött a déli fala, rajta két Árpád-kori ablakkal. A harmadik építési fázis a hajó nyugat felé tör-

tendő meghosszabbításával járt, ebből a részben kő-, részben téglafalazatú déli és nyugati fal maradt napjainkra, két félkörívesen záródó ablakkal. A 17. században sarokarmírózással díszített torony épült a templom elé, majd a 18-19. században elbontották a középkori falak jó részét, és észak, illetve kelet felé bővítették a templomot, poligonális záródással látva el. Végül egységesítették a homlokzatokat, egyforma ablakokat alakítva ki. A helyreállítás során az épület a korábbi arányoknak megfelelő új fedélszékot kapott, az Árpád-kori épületrészeket differenciált vakolatkezeléssel tették láthatóvá, a befalazott középkori ablakokat megnyitották, rekonstruálták a torony vakolatdíszét.

MEGŐRZÉS, KORSZERŰSÍTÉS

Ezek után kívül-belül eltávolították a teljes vakolatot, elbontották a régi tetőszerkezetet, és újat készítettek, cserepeztek, megjavították a toronysisakot, elvégezték a faljavítást, befejezték a torony és a templomhajó külső pucolását és vakolását, kiépítették a kazettás mennyezetet, a padlót téglával rakták ki. A belső fal speciális vakolattal való bevonásá-

hoz, kezeléséhez szükséges előkészítést elvégezték, beépítették a nyílászárókat.

A felújítás fontos része volt a vizesedés megszüntetése: speciális és a falazás típusának megfelelő legjobb szellőzővakolatot hordtak fel, a templombelsőben kavicságyat helyeztek el a külső falak mentén, az aljzat téglaburkolattal lett kirakva, amely nem fojtja le a nedvességet, hanem megengedi az állandó szellőzést. A régi nedvességfoltok még láthatók ugyan, de a tervező és kivitelező szakemberek véleménye szerint ezek idővel meg fognak szűnni, ha tovább halad a száradási folyamat, hiszen a vizesedés korábbi forrását megszüntették.

A templom jelenlegi állapota méltán hirdeti a legszebb időkhöz való visszatérést, a középkori jellemzők kiemelése barátságos és meghitt hangulatot áraszt, ezáltal a múlt, a jelen és a jövő találkozási áll előttünk. Reménység szerint a gyülekezet még sok évszázadon keresztül használja majd a Magyar Kormány támogatásával és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület közreműködésével felújított istenházát. Legyen az Úr áldása mindannyiunkon!

KIRALYHAGOMELLEK.RO

Harmadik lett a Református Gimnázium csapata a református kollégiumok országos bibliaismereti vetélkedőjén

Jól szerepeltek a Szatmárnémeti Református Gimnázium diákjai a 22. Református Kollégiumok Országos Bibliaismereti Vetélkedőjén február 3–5. között Zilahon.

A nagy múltú országos verseny idén is tíz csapat között zajlott, a szatmári Refit az Ary Dávid, Kádár Adrienne (mindketten XII. A), Bors Hajnalka (XI. A) és Oroszi Arnold (IX. C) alkotta négyfős csapat képviselte. A vetélkedő február 4-én, szombaton zajlott, a

diákoknak két fordulóban kellett pontokat szerezniük.

A mezőny erős volt, a csapatok jól felkészültek, viszont a szatmári diákok idén is állták a sarat, végül pedig 94%-os eredménnyel összesítésben harmadik helyen végeztek, alig maradván le az első helyezett kolozsvári és a második helyezett marosvásárhelyi csapatok mögött.

A diákokat a versenyre Higyed Gyöngyi és Székely Tünde tanárnők készítették fel, a

csapat hétvégi kíséretét Póti Eduárd iskolaigazgató és Varga Szilárd iskolalelkész vállalta.

Higyed Gyöngyi és Póti Eduárd elmondta: „A felkészülés során, a Székely Tünde tanárnővel közösen folytatott munkában kiválóan tudtunk összedolgozni a diákok felkészítésében, mindketten nagyon hálásak vagyunk az elért szép eredményért. Büszkék vagyunk a csapatra! Soli Deo Gloria!”

REFSZATMAR.EU

Istenre mutató szolgálat

(Folytatás az 1. oldalról)

Dénes István Lukács főjegyző tájékoztatott a törökországi és szíriai földrengés károsultjainak indított gyűjtésről is. A gyűjtés meghirdetésétől, két hét alatt már 20 000 lej gyűlt be magánszemélyektől és gyülekezeteinktől az egyházkerület gyűjtőszámlájára. Az eddig begyűlt részösszeget gyorssegélyként át fogják utalni a Magyar Református Szeretetszolgálatnak, amely segélyszállítmányokat indít Törökországba és Szíriába.

A főjegyző közölte, hogy ez alkalommal az egyházkerület különös figyelmet fordít a már 2017 óta folyamatosan megsegített szíriai örmény protestánsokra is.

Az imatámogatás mellett, kéri a gyülekezetek tagjait, hogy adományaikkal is segítsék a támaszt keresőket.

HADAD

Gyűjtés indul a hadadi templom építésére. A hadadi gyülekezet évekig sikertelenül küzdött azért, hogy a talajmozgások miatt életveszélyessé vált műemlék templomát megóvjassa a pusztulástól. 2009-ben világossá vált, hogy a 15. századi templom menthetetlen, és új templomot kell építeni. Tavaly sikerült megvásárolniuk egy olyan telket, amelyen az új istenháza biztonságban megépülhet. Az építkezés költségei azonban meghaladják a 420 lelkes gyülekezet anyagi lehetőségeit.

Ezért az építkezés támogatására gyűjtést indít az egyházkerület – közölte Farkas Zsolt előadótanácsos.

KÁPOLNA

Farkas Zsolt bemutatta az épülő Sulyok István emlékkápolnáról a helyszínen készített képeket. A kápolna alapjait az egyházkerület centenáriumán, 2021 szeptemberében tették le.

Harminc év próbálkozás után immár ott tartunk, hogy a 2021-ben kiadott építési engedélyt a 2022-ben megkezdett munkálat követte. A megvalósítás hozzávetőleges költsége egymillió lej. A munkálat megkezdését a romániai vallásügyi államtitkárság támogatta, de Magyarország külügyminisztériuma is pozitívan bírálta el az egyházkerület ez ügyben benyújtott pályázatát.

A temető központi helyén, mégis csendes környéken elhelyezkedő kápolna méltó helyszíne lehet a gyászszertartásoknak, ahol

a feltámadás és az élet vigasztalása által szólíthatók meg a gyászolók.

Nem véletlen a névválasztás sem. Ft. Sulyok István egyházkerületünk első püspöke, akinek földi porsátora szintén a Rulikowski temetőben nyugszik. Az a történelmi korszak, melyben első előjárónk élt és szolgált, az egyházkerület szempontjából sokféle szinten a halált látszott hirdetni. Elszakított országtestben megcsonkított egyháztest. De Sulyok István szolgálatával, kitartásával az életet és a feltámadást hirdette, aminek ékes bizonyítéka a már több mint száz esztendeje önállóan létező és megerősödött egyházkerületünk.

Aki adakozni akar akár a kárpátaljai magyaroknak, akár a földrengés áldozatainak, az alábbi számlára utalhatja adományát:

Kedvezményezett:

EPARHIA REFORMATA

DE PE LANGA PIATRA CRAIULUI

Cím: 410202 Oradea,

str. Sulyok Istvan nr. 9

CIF 4390305

Bank neve: OTP ORADEA

LEI IBAN számlaszám:

RO17 OTPV 2200 0022 7590 RO18

SWIFT OTPVROBU

Utaláskor jelöljük meg az adomány célját (Kárpátalja vagy török-szír földrengés)

KIRALYHAGOMELLEK.RO

A magyar kultúra napja Szatmárcsekén

Régi álmom teljesült január 22-én Tilki Attila fideszes országgyűlési képviselő jóvoltából. Ugyanis a magyar kultúra napján, Himnuszunk születésének 200. évfordulóján személyesen részt vehettem a Szatmárcsekén tartott ünnepi megemlékezésen.

Ez a dátum 1989. január 22-től vált minden magyar emblemikus napjává, 2022-től pedig országgyűlési határozat alapján hivatalos állami ünneppé. 1823-ban ezen a napon tisztázta le Kölcsey egy nagyobb kéziratcsomag részeként nemzeti imádságunkat, az időpontot is megjelölve.

E mostani emelkedett hangulatú rendezvénynek kiemelkedő pillanata volt, amikor Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke nagyívű beszédben köszöntötte a megjelenteket. A rá jellemző tömörséggel (nem feltétlen fontos hosszan beszélni, vagy éppenséggel prédikálni) olyan teológiai és történelmi igazságokat fogalmazott meg, melyek nemcsak múltunk és jelenünk, de jövőnk, megmaradásunk zálogai is.

Például ezek egyikét egy szikár mondatban így határozta meg: „Vagyunk, akik vol-

tunk, leszünk, akik vagyunk.” Hasonlóan veretes igazságot mondott ki, amikor kijelentette: „A Himnuszt nem térdepelve, lehajtott fejjel, hanem egyenes testtartással, felemelt fővel kell énekelni.” Ez a mondat arra utalt, bár vétkeink, emberi gyöngeségeink miatt büntetést érdemlünk, Isten kegyelme által mégis megtartattunk, megtartatunk. Beszédét a jól ismert mondattal zárta: „A Jóisten mindannyiunk felett, Magyarország mindek előtt! Hajrá, Magyarország!”

A templomi istentisztelet liturgiális része ökumenikus jelleget öltött azáltal, hogy az egyetemes imahét jegyében négy felekezet püspöke: Palánki Ferenc római katolikus, Fabiny Tamás evangélikus, Kocsis Fülöp görögkatolikus és Fekete Károly református püspök szólt az egybegyűltekhez. A rövid ünnepi

műsorban Csikos Sándor Kossuth-díjas, érdemes és kiváló művész elszavalta a Himnuszt, a debreceni Kodály Kórus pedig megzenésített zsoltárokat énekelt. Kiosztották a Kölcsey-emlékplakettet is. A kitüntetettek: Berkesi Sándor Kossuth-díjas karnagy és Varnus Xavér orgonaművész.

Végül temetői zárándoklat és Kölcsey sírjánál koszorúzás zárta az ünnepi együttlétet.

A felhők mögül előbukkanó napsütés a jelenlévőkben azt a reménységet erősítette meg, hogy ezer év múltán is „merre zúgnak hajjai Tiszának, Dunának, Árpád hős magzatjai felvirágoznak”.

VARGA KÁROLY

Magyar mentőcsapatok beszámolóí

– „Örülünk annak, amink van, hiszen egy pillanat alatt romba dőlhet az egész életünk”

„Használjuk itthon ezeket a nagy szavakat, mint katasztrófa, leírhatatlan, döbbenetes, de valójában a helyzetet megtapasztalva érti meg igazán az ember, mit is jelentenek ezek.” A Kossuth rádió Napközben című műsorában több magyar mentőcsapat tagjainak beszámolóját is hallhattuk, akik a február 6-i törökországi földrengés után hamar kiérkeztek a katasztrófa sújtotta területre, hogy életet mentsenek.

„A mi csapatunk egy nagy áldozatszámú helyszínre lett kiküldve, minimum ezer volt az eltűntek száma. Az ott összedőlt építmény jellegéből adódóan azonban nagyon kicsi esély volt arra, hogy sok túlélőt találjunk. Ehhez jött még a rossz időjárás is, hiszen rendkívül hideg volt. Az épületeket borzasztó időigényes volt megnyitni, áthaladni a különböző szintek között, miközben különböző részei gyulladtak meg. A füst és az égés miatt a betonszerkezet megsérült, a vaselemek éles felületekké olvadtak, tehát még veszélyesebbé váltak a munkakörülmények. A füst szaga ráadásul elnyom minden egyéb más szagot, ez is nehezíti a keresést” – mesélte Leczki Sarolta, a Hunor mentőszervezet tagja. Ők hat nap alatt 17 túlélőt, köztük három gyermeket, emellett állatokat is mentettek meg.

„A halottakat viselkedésváltozással jelzik a kutyák. Látszik rajtuk, hogy frusztrálttá válnak, nyalogatják a szájuk szélét. Ha élő embert érzékelnek a közelben, akkor aktívvá válnak, elkezdnek ugatni, szemmel láthatóan pozitív állapotba kerülnek” – folytatta Sarolta, aki tűzoltóként Karma nevű mentőkutyájával dolgozott együtt.

„Ez már a negyedik ilyen utam volt, azt gondolom, nagyjából a helyén tudom kezelni a látottakat. Ez persze nem azt jelenti, hogy nem maradnak bennem szomorú emlékek, sőt; nem tudunk úgy elkezdni beszélgetni az elmúlt hétről a kollégákkal, hogy ne homályosodna el mindannyiunk szeme.”

VIP-VENDÉGEK

A Pest Megyei Kutató-Mentő Szolgálat 20 fővel és 4 mentőkutyával utazott a katasztrófa által sújtott térségbe, 17 túlélőt találtak a romok alatt. A mentőszolgálat mindegyik tagja önkéntes, egyéb munkájuk mellett vállalják ezt a tevékenységet, de ez nem azt jelenti, hogy ne lennének profi szakemberek. Balázs László, a csapat vezetője számolt be az adásban tapasztalatairól. „Meglepett, hogy török oldalról mennyire szervezett volt a fogadásunk. A segítség, amit nekünk nyújtottak, elősegítette azt, hogy hatékonyan tudjunk dolgozni. Törökország legnagyobb

légitársasága ingyen ajánlotta fel az utazás lehetőségét a világ összes mentőcsapatának, ez egy hatalmas dolog. VIP-vendégként kezelve vittek minket végig az ellenőrzéseken, az átszállásoknál figyeltek a felszereléseinkre, tehát olyan volt, mintha egy kellemes nyaralásra indulnánk. Amikor megérkeztünk, már angol-török tolmácsok vártak minket, akiknek helyismeretük is volt. Gyakorlatilag egy olyan ideális világba kerültünk, ami nagyon nagy mértékben segítette azt, hogy gyorsan a helyszínre jussunk és rögtön meg tudjuk kezdeni a munkát. Ez az ő érdekük is volt, nekünk pedig a hatékonyságot növelte.”

„Mi voltunk az első külföldi mentőcsapat abban a szektorban, így sok hozzátartozó jött oda hozzánk, hogy segítséget kérjen és elmondja, hogy hallotta a családtagja hangját a romok alól. Egy órán belül több száz ilyen információ futott be hozzánk, így nehéz helyzetbe kerültünk, hiszen ezek az információk meglepetést okoztak is lehetnek.

Akkor kezdünk el dolgozni egy adott helyszínen, ha a saját szemünkkel látjuk vagy halljuk, vagy a kutyáink jelzik, hogy élő ember van a romok alatt.

Nekünk első körben az élő személyek lokalizálása a feladatunk, ezt követően pedig az információk beszolgáltatása a nemzetközi irányításhoz, hogy ők tudjanak döntést hozni, hol kezdjünk bele a túlélők mentésébe. Fontos megjegyezni, hogy azokkal a személyekkel foglalkoznak a mentőcsapatok első körben, akiket hat órán belül ki lehet menteni a romok alól” – mondta Balázs László, aki egy fiatal fiú, Ali 36 órás mentéséről is beszámolt, mely sajnos nem járt sikerrel.

SAKÉRTŐ SZERETET

A kutató-mentő csapatokkal együtt orvosok is érkeztek Törökország földrengés sújtotta régiójába. Ilyen helyzetekben többnyire olyan orvosokat kérnek fel, akiket korábban speciálisan katasztrófák és terrorcselekmények nyomán bekövetkezett sérülések ellátására képeztek ki. Az orvosi csapat munkáját Pető Zoltán, a szegedi Sürgősségi Betegellátó Osztály vezetője erősítette. „Egy földig rombolt városba kellett kitelepítenünk az egészségügyi sátrat. Szétnyitható, nagy alapterületű sátor volt, benne lélegeztetőgép, monitor, defibrillátor és a súlyos sérültek ellátásához szükséges összes eszköz. Nagyon erős orvosi készlettel mentünk ki, és volt lehetőség utánpótlásra.”

„Használjuk itthon ezeket a nagy szavakat, mint katasztrófa, leírhatatlan, döbbenetes, de valójában a helyzetet megtapasztalva érti meg igazán az ember, mit is jelentenek ezek. Nagyon mélyen megérintettek minket a látottak. Úgy gondolom, egy életre szóló eseménynek voltunk a tanúi, és ez a tapasztalat, feltételezem, mindenkit megváltoztatott.”

Végül az adásban arról kérdezték, mi számára az események tanulsága. „Örülünk annak, amink van, hiszen egy pillanat alatt romba dőlhet a teljes életünk. Megerősödött bennem, hogy ha hasonló katasztrófa történik máshol, akkor kötelességünk odamenni és segíteni.” Zoltán azt is elmondta, hogy a helyiek mennyire hálásak voltak munkájukért. „Amikor az embernek egy idős ember vagy egy fegyveres katona csókolgatja a kezét, hogy köszönjük, köszönjük, az leírhatatlan érzés.”

Génterápiás centrum a Bethesda Gyermekkórházban

Megtörtént az első, újszülöttkorban kiszűrt SMA-s csecsemő génterápiás kezelése a Magyarországi Református Egyház Bethesda Gyermekkórházában. Az Európában is újdonságnak számító korai szűrés eredményeként Dóra a legfiatalabb diagnosztizált csecsemő, aki a terápiának köszönhetően tünetmentes életre kap esélyt.

2022. november 1-től SMA-ra, vagyis a gerinceredetű izomsorvadásra is ingyenesen szűrhetők a magyar újszülöttek a szülői beleegyezést követően. A Bethesda Gyermekkórház kapta meg az országos koordinálás feladatát. Az intézményben 2019. október 29-én történt meg az első génterápiás kezelés. Azóta már összesen huszonhat gyermeknél alkalmazták ezt a gyógymódot. Tavaly nyár óta a magyar gyermekek már társadalombiztosítási

finanszírozással kaphatják meg, szigorú szakmai elvek mentén, a kezelést.

A nemrég megkezdett génterápiás kezelést egy háromhetes csecsemőn, Dórán végezték el. A gyermek betegségi tünetek nélkül jött világra 2023. január 19-én. Szülei kérésére a szülészeti osztály a kötelező anyagcsereszűrésre háromnapos életkorában levett vérmintából kérte az SMA-szűrővizsgálat elvégzését is, s ez utóbb az első magyarországi pozitív mintának bizonyult a program során.

A gyermekek fejlődési esélye attól is függ, milyen korán kaphják meg a génterápiát. Ennek életkori határa a jelenlegi ajánlások szerint 2-2,5 éves kor. Így a siker azon is múlik, mennyire hamar tudják diagnosztizálni egy gyermek érintettségét. Ebben hoz majd jelentős áttörést az újszülöttkori SMA-szűrés,

amely Magyarországon tavaly indult el, felkínálva minden baba számára a lehetőséget. Mindez egy kutatási program keretében zajlik, amelynek kidolgozója szintén a Bethesda Gyermekkórház – mondta el Mikos Borbála, az egészségügyi intézmény orvosigazgatója, a génterápiás munkacsoport vezetője.

A gerinceredetű izomsorvadás ritka, genetikai eredetű, progresszív és gyakran halálos betegség, amely az érintettek járóképességét, táplálkozási képességét, végül pedig légzési képességét támadja. A betegség körülbelül minden tízezredik embert érinti, és a csecsemők körében az egyik legfőbb genetikai eredetű haláloknak számít.

További hasznos információk olvashatók erről a Bethesda Gyermekkórház honlapján.

REFORMATUS.HU KÉP: LIGETI NÓRA

ALPINBIST

Templomok, műemlékek,
egyházi intézmények,
felújításában
és karbantartásában
nyújtunk segítő kezet:

➤ Toronyok – toronydíszek
festése, felújítása,
bádogolása

➤ Villámhárítók és
ereszcsatornák szerelése

Ipari alpin technikával,
állványozási költségek nélkül.

Ha pontos és precíz
munkára van szüksége,

Alpinbist Kft.

0755.312-904

office@alpinbist.ro

	GITÁROS (CARLOS)	BANTU NÉGER TÖRZS	NÉMET Ő (FÉRFI)	SZEREP AZ AIDA-BAN	ELEKTRON JELE	
EZZEL KEZDŐDIK A JÓ HÁ- ZASSÁG						L ↙
KISUGÁR- ZÁS					LENMAG! ENERGIA JELE	
AUTÓJE- HOLLAND MÁSOD- PERC RÖVIDEN			NÉMET MÁRKA, RÓV. KICSINYÍ- TÓ KÉPZŐ			
	SZERE- CSEN	AZ ERŐ JELE	ZUHANÓ BOMBÁZÓ REJT			RÓMAI EZER KÉN VEGYJELE
MÉR- FÖLD, RÖVIDEN			NÉVELŐ RYDBERG- ÁLLANDÓ	NŐSTÉNY DISZNÓ SZEMÉLYES NÉVMÁS		
OMÁNI AUTÓJEL		IDŐSEBB HÖLGY KÉN VEGYJELE		EGYIK VITAMIN KÖZÉP- KÉK!		HOSSZÚ- SÁG JELE EGÉSZ SZÁM JELE
NYERS- GUMI KÖZEPE!			NÉVELŐ	ELME		

Fricska – A végső fegyver

Van egy ősi történet, mely szerint a sátán démonai meg akartak kísérteni egy papot, hogy kövesse el a hálátlanság bűnét. Próbálták, ahogyan csak tudták, de nem bírták rávenni, hogy elkövesse. Semmi sem tudta elvenni a szívében lévő örömet. A kudarc miatt mérgezen maga a Sátán lépett elő, és így szólt:

„Megmutatom nektek, hogy is kell ezt csinálni.” Suttogni kezdett a szent ember fülébe: „A te testvéredet megválasztották Alexandria püspökének.” Azonnal eltűnt a mosoly a lelkész arcáról, és vége lett az örömeinek. A gonosz így szólt: „Az irigység a végső fegyverünk a szentséget keresők legyőzéséhez.”

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Felölös szerkesztő: Ghittea-Szabó József Levente. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Erdei-Árva István Béla, Fábán Tibor, Tokár Sándor, Tóth Beáta, Wagner Erik. Szerkesztőségünk postacíme: Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Bihar megye, irányítószám: 410202. Tel.: 0765-926002, 0259-435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszo.ujtag.wordpress.com. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szentkerület Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkészi hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.